

Den Haag

Inwonersonderzoek 2016

Fysiek Domein Den Haag

- [Hondenbeleid](#)
- [Handhaving](#)
- [Openbare verlichting](#)
- [Archeologie](#)
- [Stadsboerderijen](#)
- [Overlast water](#)
- [Openbaar groen](#)
- [Schone straat](#)
- [Dienstverlening op straat](#)
- [Bijlage: Leeswijzer](#)

Inwonersonderzoek 2016

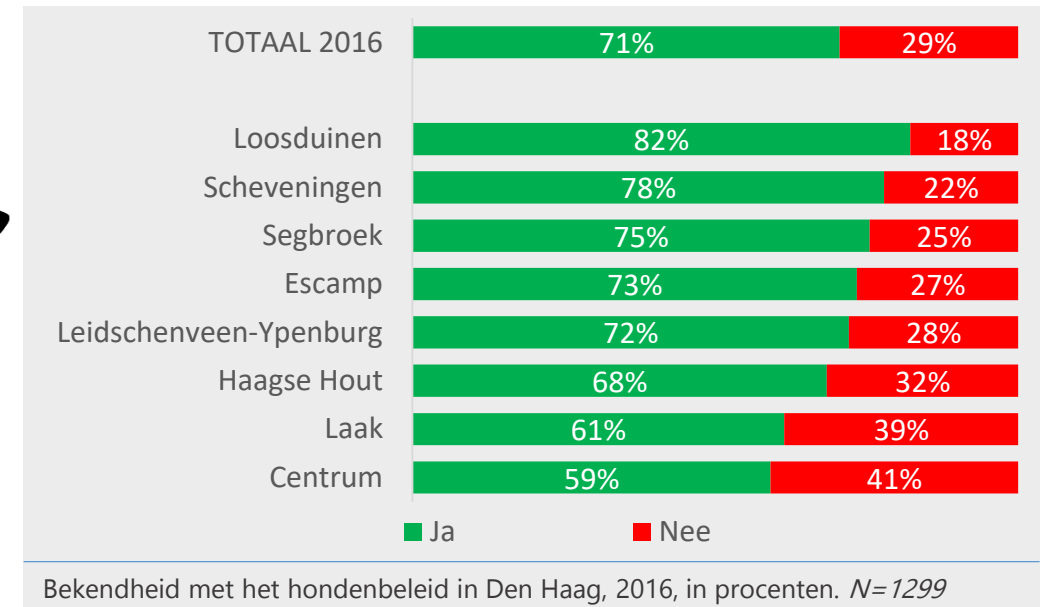
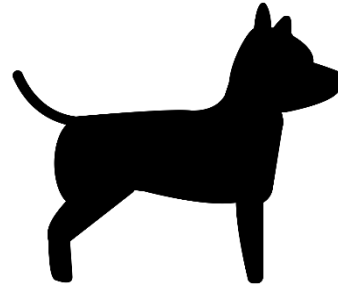
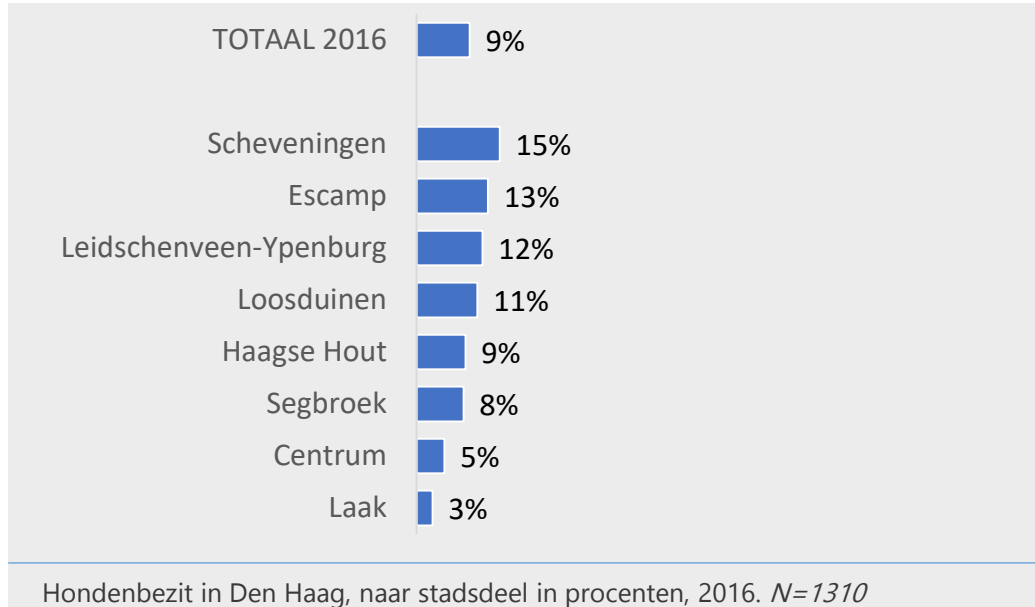
Hondenbeleid Den Haag

Om ervoor te zorgen dat zowel bewoners als honden en hun baasjes zich thuis voelen in Den Haag en om er tevens voor te zorgen dat honden voor andere bewoners zo weinig mogelijk overlast veroorzaken, voert de gemeente Den Haag een actief hondenbeleid. De bewoners is gevraagd of zij een hond bezitten, of zij het Haagse hondenbeleid kennen en of zij overlast ondervinden van loslopende honden.

- Van de ondervraagde Hagenaren heeft 9% een hond. Bewoners uit Scheveningen (15%) hebben het vaakst een hond. In het stadsdeel Centrum (5%) en Laak (3%) hebben inwoners minder vaak een hond.
- Maar liefst 71% van de bewoners is op de hoogte van het Haagse hondenbeleid, zoals de opruimplicht. Hondenbezitters zijn vaker op de hoogte van het hondenbeleid dan de Hagenaren zonder hond. Ook respondenten uit Loosduinen (82%) zijn hiervan vaker op de hoogte.
- Meer controle (56%) wordt door de meeste respondenten genoemd als oplossing om de overlast door hondenpoep te verminderen.
- Een kwart van de respondenten (25%) ondervindt overlast van loslopende honden in de eigen buurt of in grote groengebieden. Dit aandeel ligt iets hoger in Laak (35%).
- Het overal poepen door honden wordt als belangrijkste veroorzaker gezien van de overlast (61%). Verder vinden veel Hagenaren dat hondenbezitters hun viervoeter niet onder controle kunnen houden.

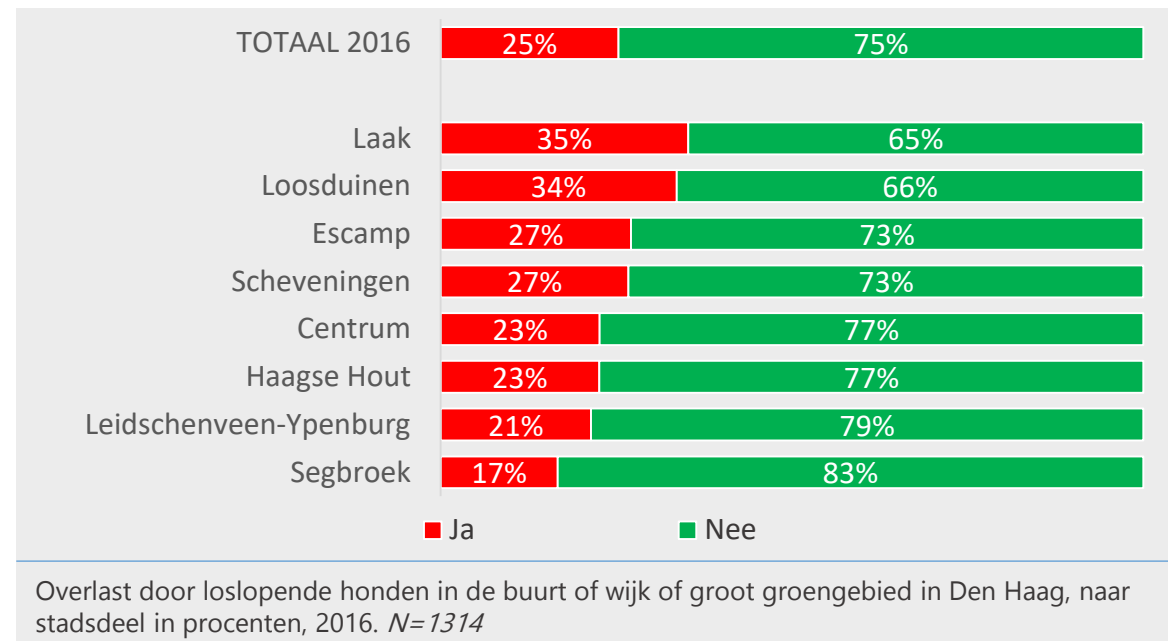
Hondenbezit en bekendheid met het hondenbeleid

Van de ondervraagde respondenten heeft een op de tien (9%) een hond. Bewoners uit Scheveningen (15%) hebben het vaakst een hond. In Centrum (5%) en Laak (3%) woont het kleinste aandeel hondenbezitters. Niet westerse Nederlanders (4%), jonge huishoudens (3%), 30-44 jarigen (7%) en hoger opgeleiden (6%) hebben minder vaak een hond dan gemiddeld.

Zeven op de tien respondenten (71%) zijn bekend met het Haagse hondenbeleid. Hondenbezitters zijn beter op de hoogte van het hondenbeleid dan Hagenaars die geen hond hebben (95% t.o.v. 68%). Bewoners uit Loosduinen (82%) zijn vaker bekend met het hondenbeleid, bewoners uit Centrum (59%), niet westerse Nederlanders (61%), jonge huishoudens (57%) en bewoners jonger dan 45 jaar (16-29 61%; 30-44 63%) juist minder.

Opruimplicht en loslopende honden

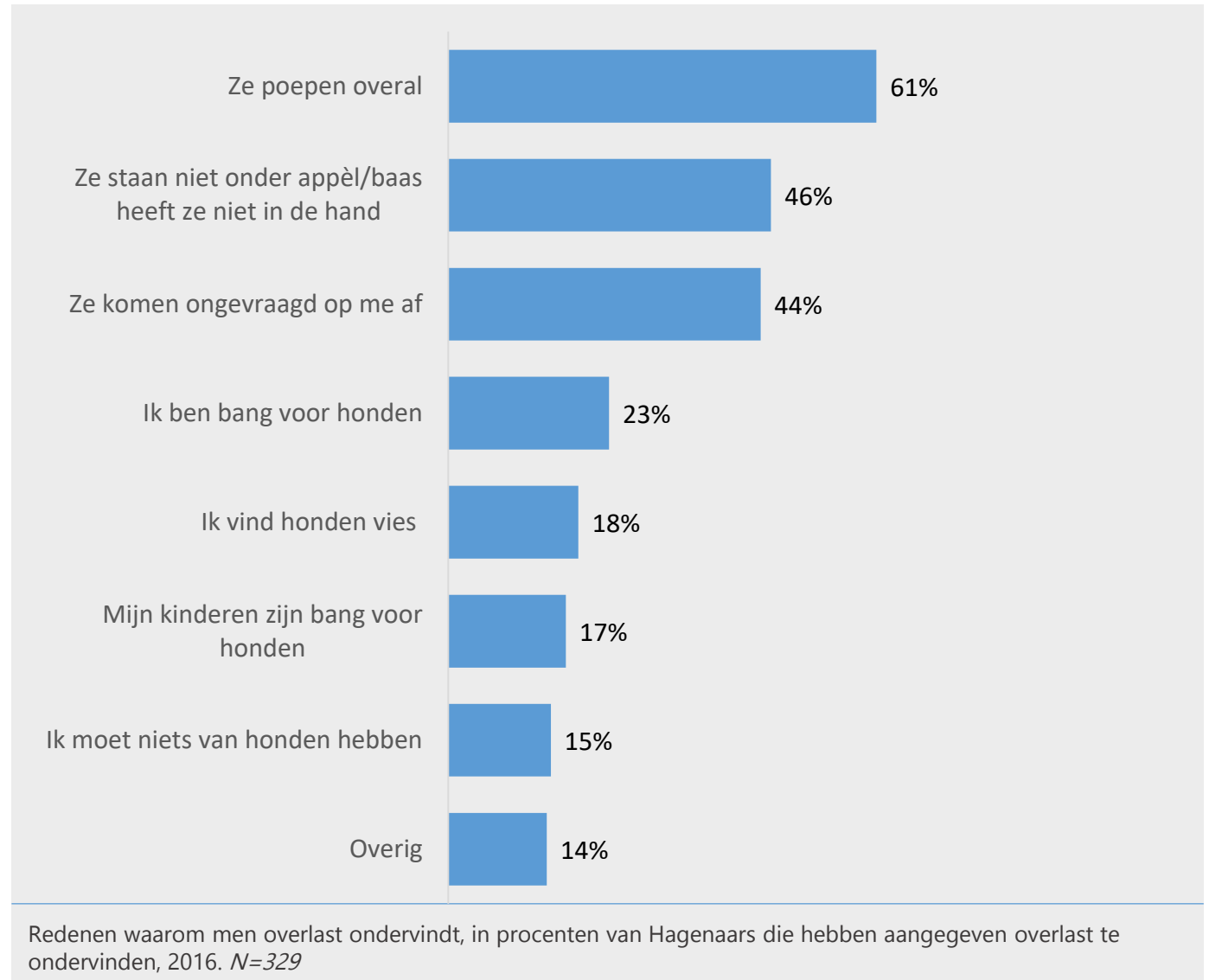
Circa de helft van de respondenten (56%) denkt dat overlast door hondenpoep het beste verminderd kan worden door meer controle. Ook het invoeren van hogere boetes (34%), het plaatsen van meer afvalbakken (34%) en elkaar aanspreken (33%) zijn veelgenoemde antwoorden. Nog eens een op de zes respondenten (16%) denkt dat het vaker legen van afvalbakken een goede oplossing is om de overlast te verminderen.

Gemiddeld ondervindt een kwart van de respondenten (25%) overlast van loslopende honden in de eigen buurt of in grote groengebieden. Met name bewoners van Laak hebben het vaakst last van loslopende honden (35%). Ook bewoners uit Loosduinen (34%) en niet westerse Nederlanders (35%) geven aan hier meer dan gemiddeld last van te hebben. Bewoners uit Segbroek (17%) ondervinden juist minder dan gemiddeld overlast van loslopende honden.

Overlast van honden

Respondenten hebben met name last van honden omdat ze overal poepen (61%). Circa de helft van de respondenten heeft overlast van honden omdat de hond niet onder appèl staat (46%) en/of ze ongevraagd op hen af komen (44%).

Circa twee op de tien respondenten zijn bang voor honden (23%) en/of vinden honden vies (18%). Een op de zes respondenten geeft aan dat de kinderen bang zijn voor honden (17%) of moeten niets van honden hebben (15%).

Inwonersonderzoek 2016

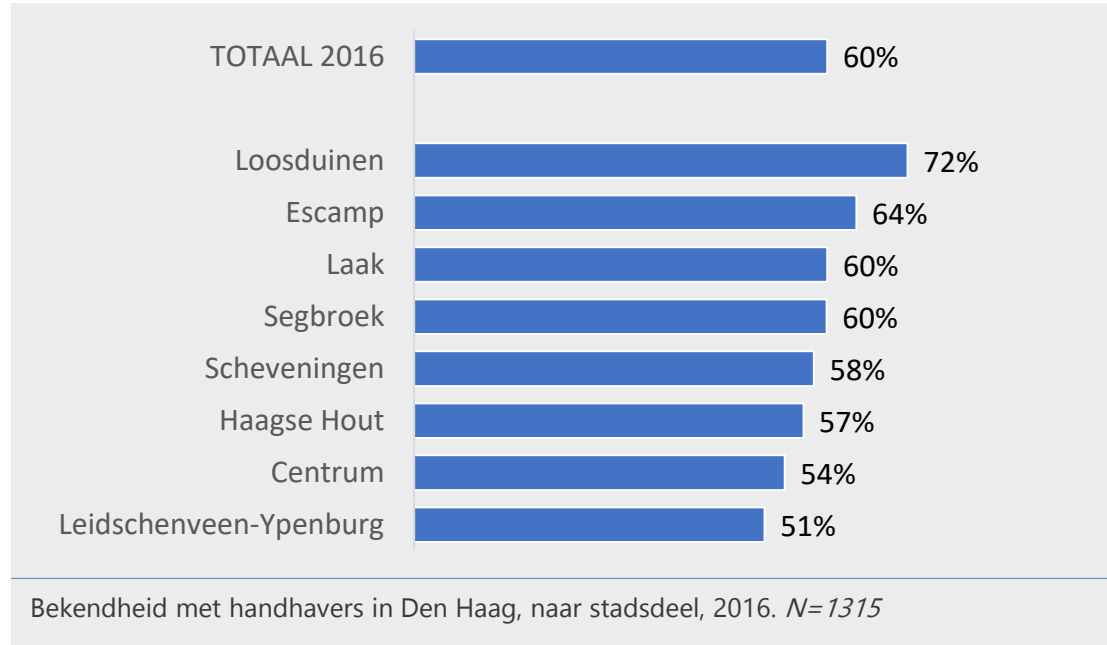
Handhaving Den Haag

De gemeente Den Haag zet in alle stadsdelen handhavers in met als doel de leefbaarheid in de buurt te vergroten. De gemeente is benieuwd of de bewoners weten dat deze handhavers worden ingezet en waarvoor.

- Circa de helft van de respondenten (60%) is op de hoogte van de inzet van handhavers om de leefbaarheid te vergroten. Bewoners van Loosduinen (72%) zijn het meest bekend met handhavers, bewoners van het Centrum (54%) en Leidschenveen-Ypenburg (51%) het minst.
- Handhavers treden volgens de bewoners vooral op tegen verkeerd geparkeerde auto's (32%). Twee op de tien respondenten zien de handhavers nooit (18%) en drie op de tien zien de handhavers nooit actief handhaven (30%).

Bekendheid met en handhaving door handhavers

Circa de helft van de respondenten (60%) weet dat de gemeente handhavers inzet om de leefbaarheid te vergroten. Bewoners in Loosduinen zijn vaker dan gemiddeld bekend met handhavers (72%), bewoners in Centrum (54%) en Leidschenveen-Ypenburg (51%) juist minder.

Handhaving door de handhavers van de gemeente betreft volgens de respondenten met name verkeerd geparkeerde auto's (32%). Van de ondervraagden geeft een op de zeven aan dat de handhavers optreden tegen huisafval dat op straat ligt (15%) en tegen verwaarloosde fietsen (12%). Verder ziet men dat handhavers in actie komen wanneer huisvuil verkeerd wordt aangeboden (10%), hondenpoep niet wordt opgeruimd (8%) en grofvuil zonder afspraak op straat wordt gezet (7%). Twee op de tien respondenten zien de handhavers nooit (18%) en drie op de tien zien de handhavers nooit actief handhaven (30%).

Inwonersonderzoek 2016

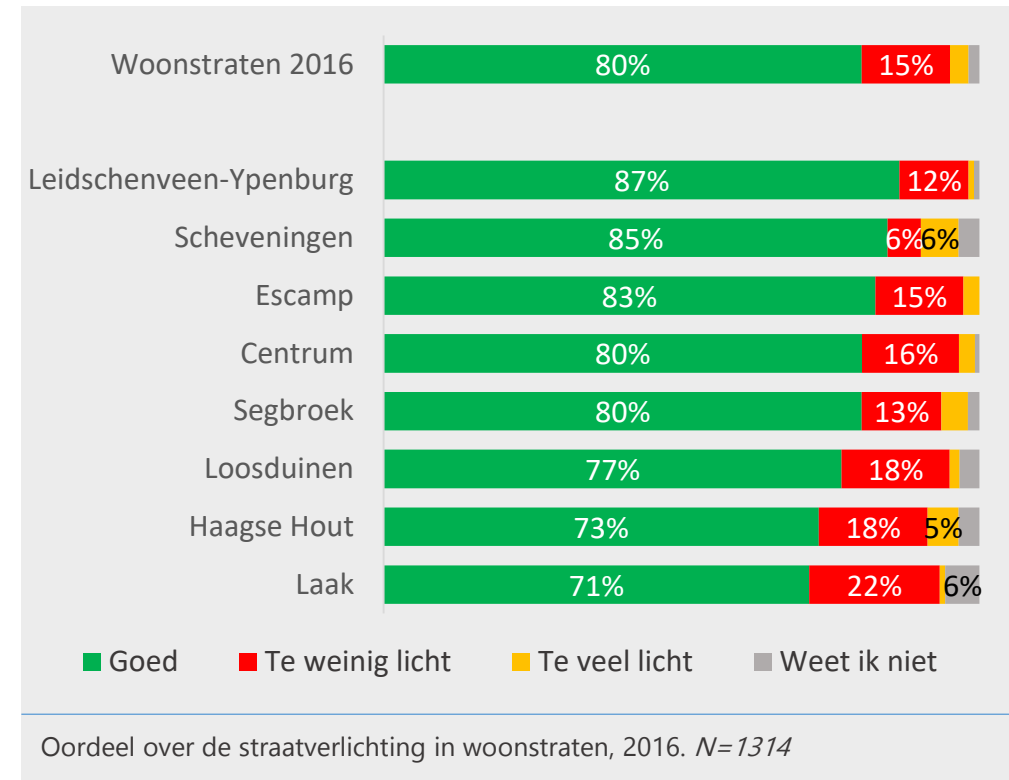
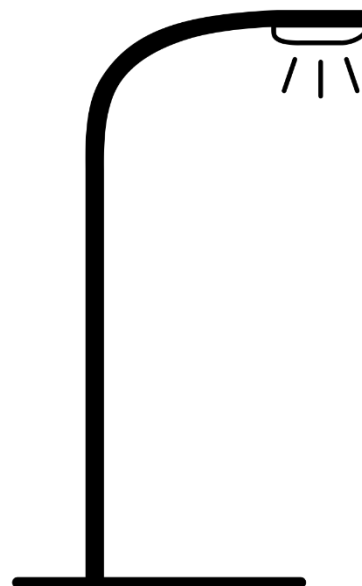
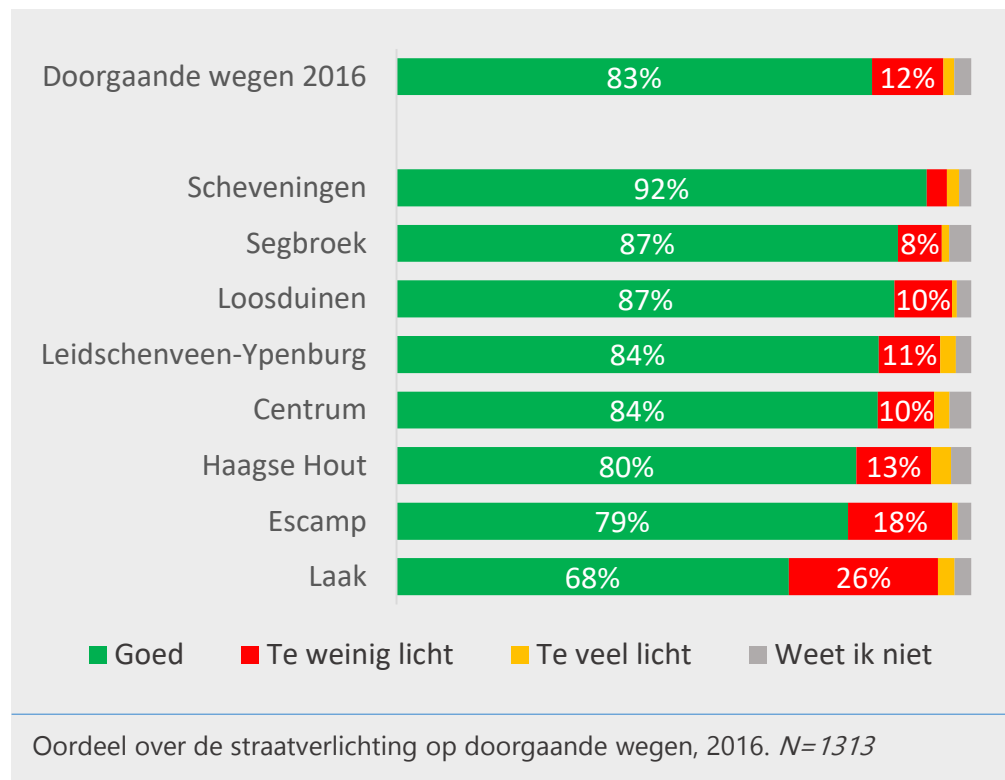
Openbare verlichting Den Haag

De gemeente Den Haag is benieuwd hoe bewoners de verlichting waarderen op zowel doorgaande wegen als in woonstraten. Daarnaast wil de gemeente graag weten hoe de bewoners aankijken tegen het toepassen van slimme verlichtingssystemen op doorgaande wegen en in woonstraten.

- De meeste inwoners zijn positief gestemd over de straatverlichting in Den Haag, zowel op doorgaande wegen (83%) als in woonstraten in Den Haag (80%). Diegene die negatief hierover zijn, vinden veelal dat er te weinig licht is (op doorgaande wegen 12%; in woonstraten 15%).
- Meer respondenten zijn positief over de toepassing van slimme verlichtingssystemen dan negatief. Zo vindt drie kwart de toepassing op doorgaande wegen goed (74%) en twee derde in woongebieden (62%). Diegene die positief hierover zijn, vinden duurzaamheid en energiebesparing erg belangrijk. Anderen twijfelen vaker over de veiligheid op straat wanneer het lichtniveau steeds verandert.

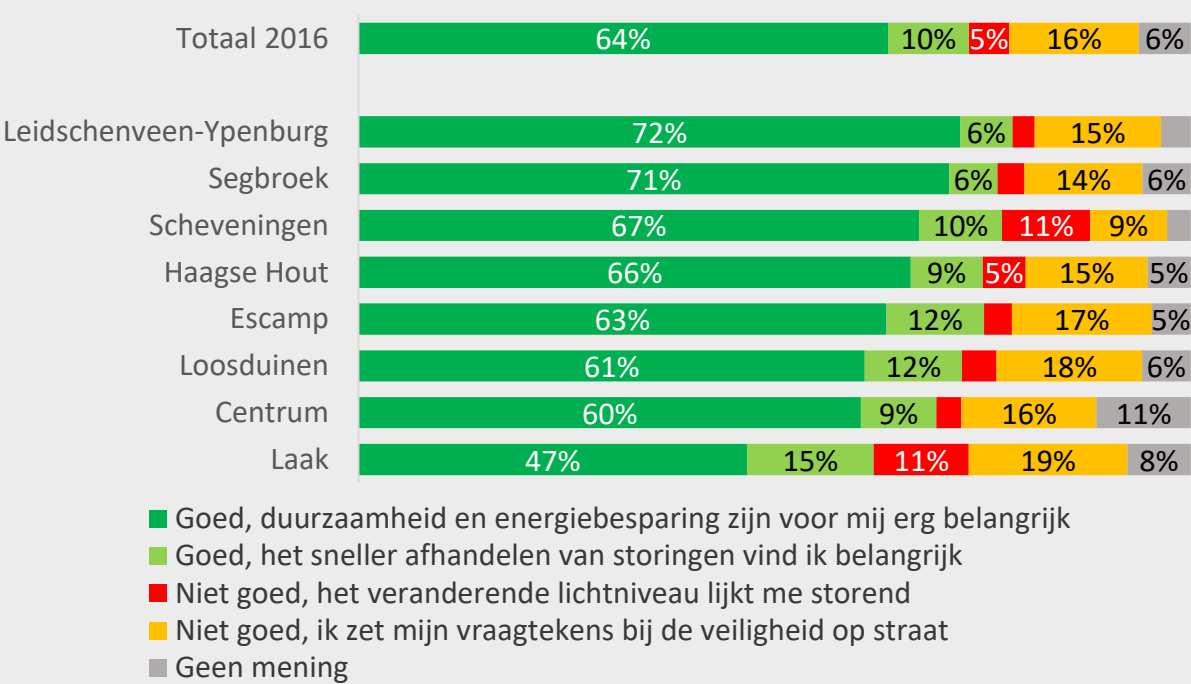
Oordeel over de straatverlichting

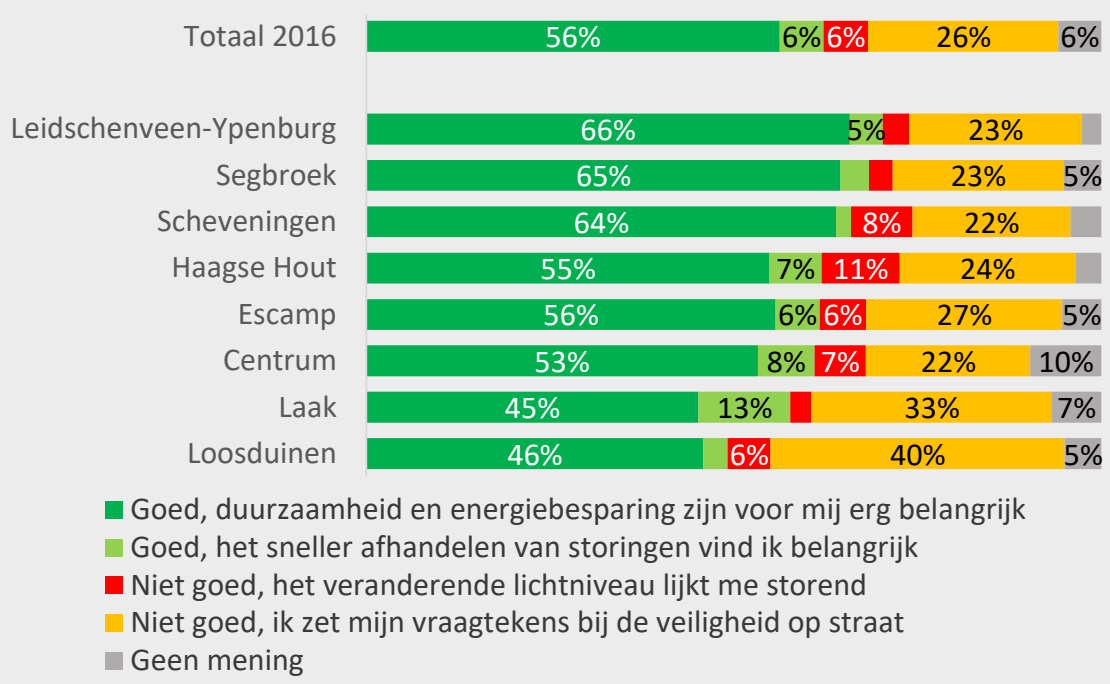
Vier op de vijf respondenten zijn positief over de verlichting zowel op doorgaande wegen (83%) als in de woonstraten (80%). De overige respondenten zijn veelal van mening dat er te weinig verlichting is (12% op doorgaande wegen; 15% in woonstraten).

Bewoners in Scheveningen zijn het meest tevreden over de straatverlichting op doorgaande wegen (92%), tevens zijn ze ook erg tevreden met de verlichting in woonstraten (85%). Bewoners uit Leidschenveen-Ypenburg (87%) zijn het meest tevreden over de straatverlichting in woonstraten, bewoners uit Laak (71%) juist minder. Laak kent het hoogste aandeel respondenten dat ontevreden is over de verlichting op doorgaande wegen (26% te weinig licht; 3% te veel licht) en in woonstraten (22% te weinig licht; 1% te veel licht).

Oordeel over slimme straatverlichting

Oordeel over het toepassen van slimme straatverlichting op doorgaande wegen, 2016. N=1317

Oordeel over het toepassen van slimme straatverlichting in woongebieden, 2016. N=1303

Drie kwart van de respondenten is positief over de toepassing van slimme straatverlichting op doorgaande wegen (74%) en twee derde in woongebieden (62%). In Leidschenveen-Ypenburg zijn respondenten hierover positiever dan gemiddeld (79% op doorgaande wegen; 70% in woongebieden). Laak kent het grootste aandeel respondenten dat negatief is over de toepassen van slimme straatverlichting op doorgaande wegen (30%), respondenten uit Loosduinen zetten juist hun vraagtekens bij de toepassing hiervan in woongebieden (46%). Respondenten die positief reageren op de toepassing van slimme straatverlichting vinden duurzaamheid en energiebesparing erg belangrijk (65%). Anderen twijfelen vaker over de veiligheid op straat wanneer het lichtniveau steeds verandert (26%).

Inwonersonderzoek 2016

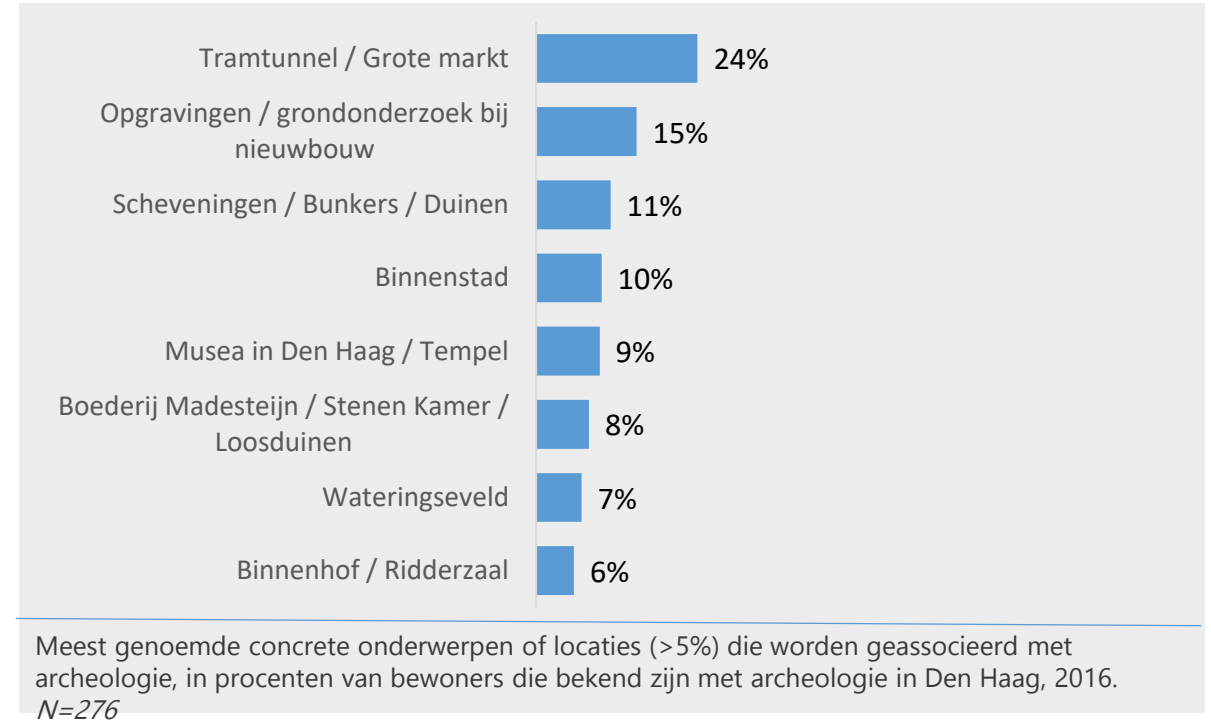
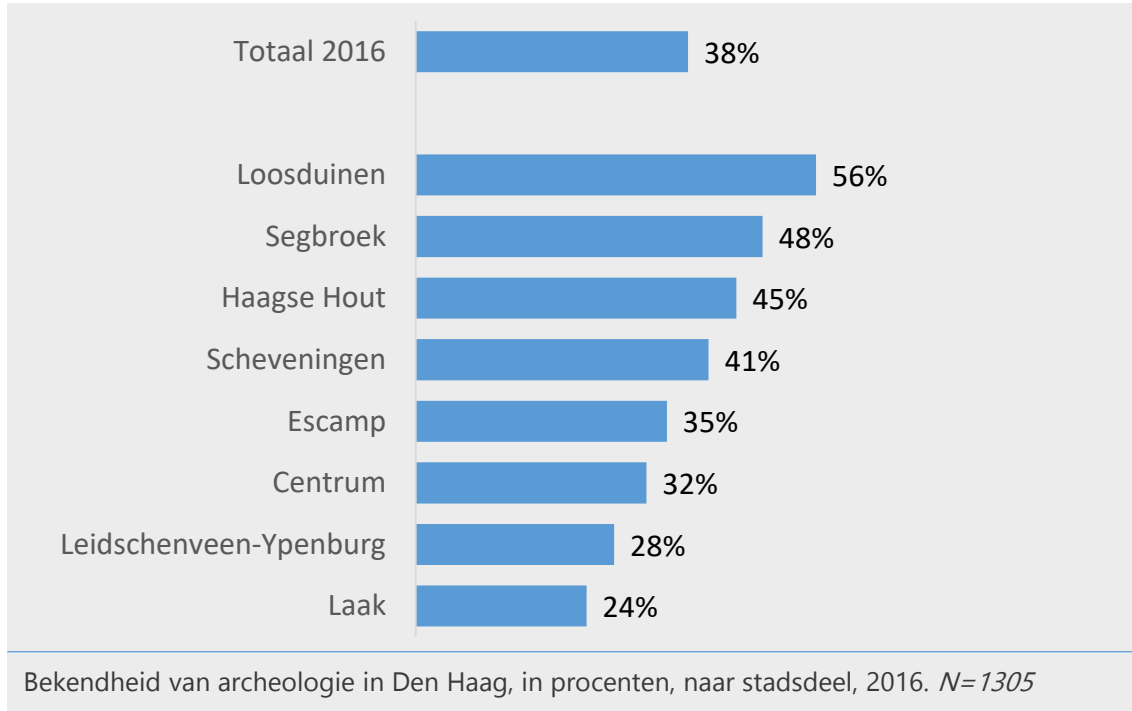
Archeologie Den Haag

De gemeente Den Haag heeft een eigen afdeling Archeologie. Deze afdeling houdt zich bezig met het onderzoek naar en het beheren en documenteren van het archeologisch erfgoed in Den Haag. De bewoners is gevraagd naar de bekendheid met deze afdeling en de interesse in archeologische activiteiten.

- Twee op de vijf respondenten (38%) zijn bekend met archeologie in Den Haag. De bekendheid is het grootst in Loosduinen (56%) en het kleinst in Laak (24%).
- De tramtunnel / Grote Markt is de bekendste archeologische locatie (24%). Informatie over archeologie in Den Haag haalt men vooral uit huis-aan-huiskranten (30%) en uit informatie ter plekke in de stad (29%).
- De meest bekende archeologische bezienswaardigheid is de expositie in het Museon of Haags Historisch Museum (53% heeft hier wel eens van gehoord). Circa een derde van de respondenten is hier ook wel eens naartoe geweest (35%).
- De meeste interesse wordt getoond in de Stenen Kamer/Middeleeuwse boerderij Madestein: een op de vijf respondenten is van plan hieraan een bezoek te brengen (22%).
- Circa de helft van de respondenten wil tijdens een opgraving in de buurt op de hoogte blijven door middel van een nieuwsbrief (59%) en/of geeft aan het interessant te vinden om een keer te kijken hoe archeologen hun werk doen bij een opgraving (52%).
- Als de respondenten manieren worden voorgelegd om archeologie meer onder de aandacht te brengen, worden artikelen in de lokale krant het meest aansprekend gevonden (41%), gevolgd door informatieborden met achtergrondinformatie bij opgravingen (30%) en open dagen of rondleidingen bij een opgraving (28%).

Bekendheid afdeling archeologie

Twee op de vijf respondenten (38%) zijn bekend met archeologie in Den Haag. Bewoners in Loosduinen (56%) zijn het meest bekend hiermee, bewoners uit Laak (24%), jonge Hagenaars (16-29 20%; 30-44 27%) en niet westerse Nederlanders (19%) minder dan gemiddeld.

Aan de respondenten die bekend zijn met archeologie in Den Haag is gevraagd om één of meer locaties of onderwerpen te noemen die volgens hen met archeologie te maken hebben. Daarbij is een groot aantal items genoemd. Het meest genoemd is de tramtunnel / Grote Markt (24%). Opgravingen / grondonderzoek bij nieuwbouw wordt door een op de zeven respondenten genoemd (15%).

Informatiebronnen voor archeologie

Den Haag

De bewoners die bekend zijn met archeologie is gevraagd waar / op welke manier men de laatste keren iets gezien, gehoord of gelezen heeft over archeologie in Den Haag.

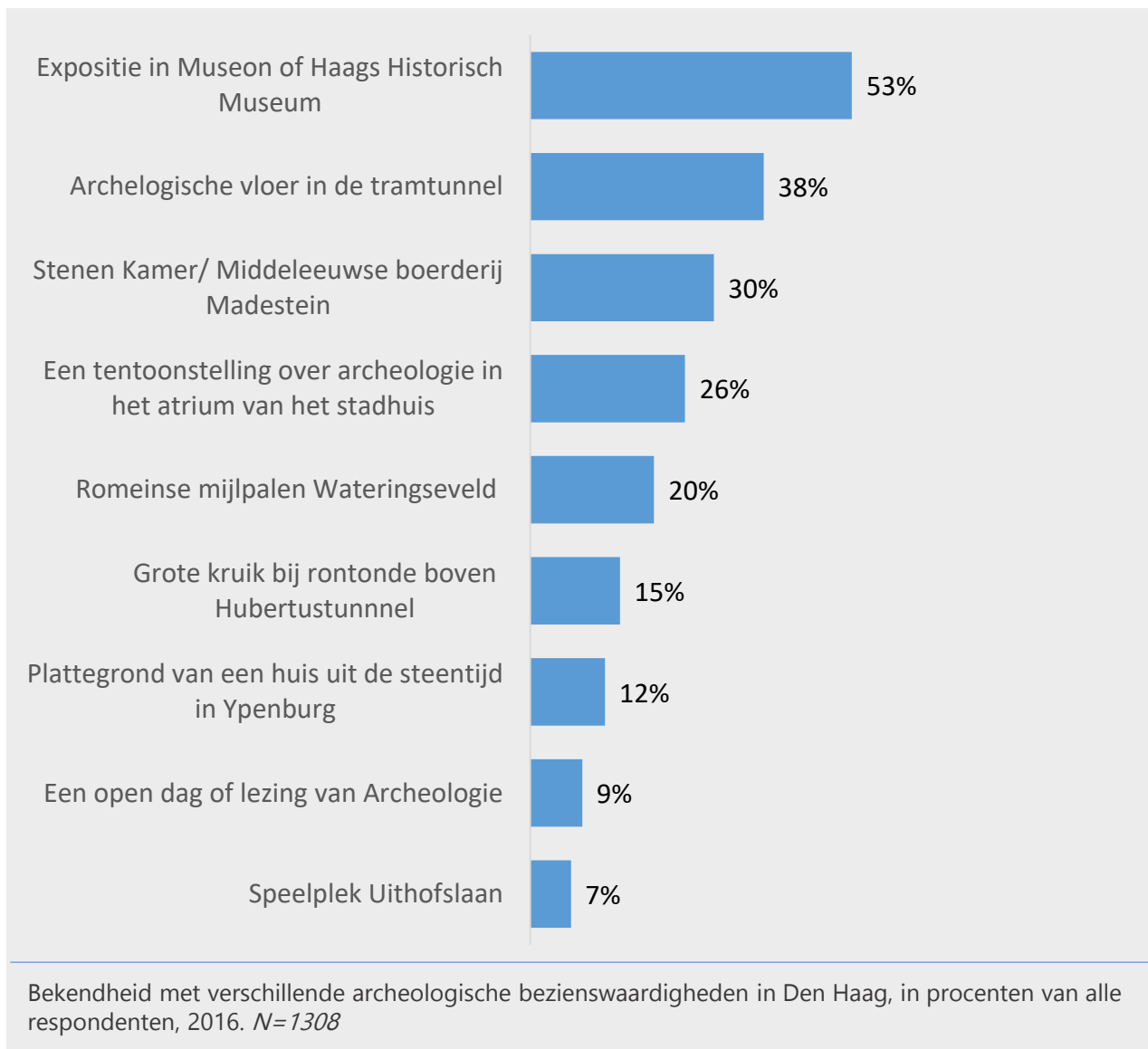
De meest genoemde informatiebronnen zijn huis-aan-huiskranten (30%) en archeologische informatie op plekken in de stad (29%).

Een op de zeven respondenten (13%) is bij opgravingen in de stad/regio in aanraking gekomen met archeologie in Den Haag. Het vaakst was dit bij de tramtunnel (18%) of bij Ypenburg (9%).

Bekendheid met archeologische bezienswaardigheden

Den Haag

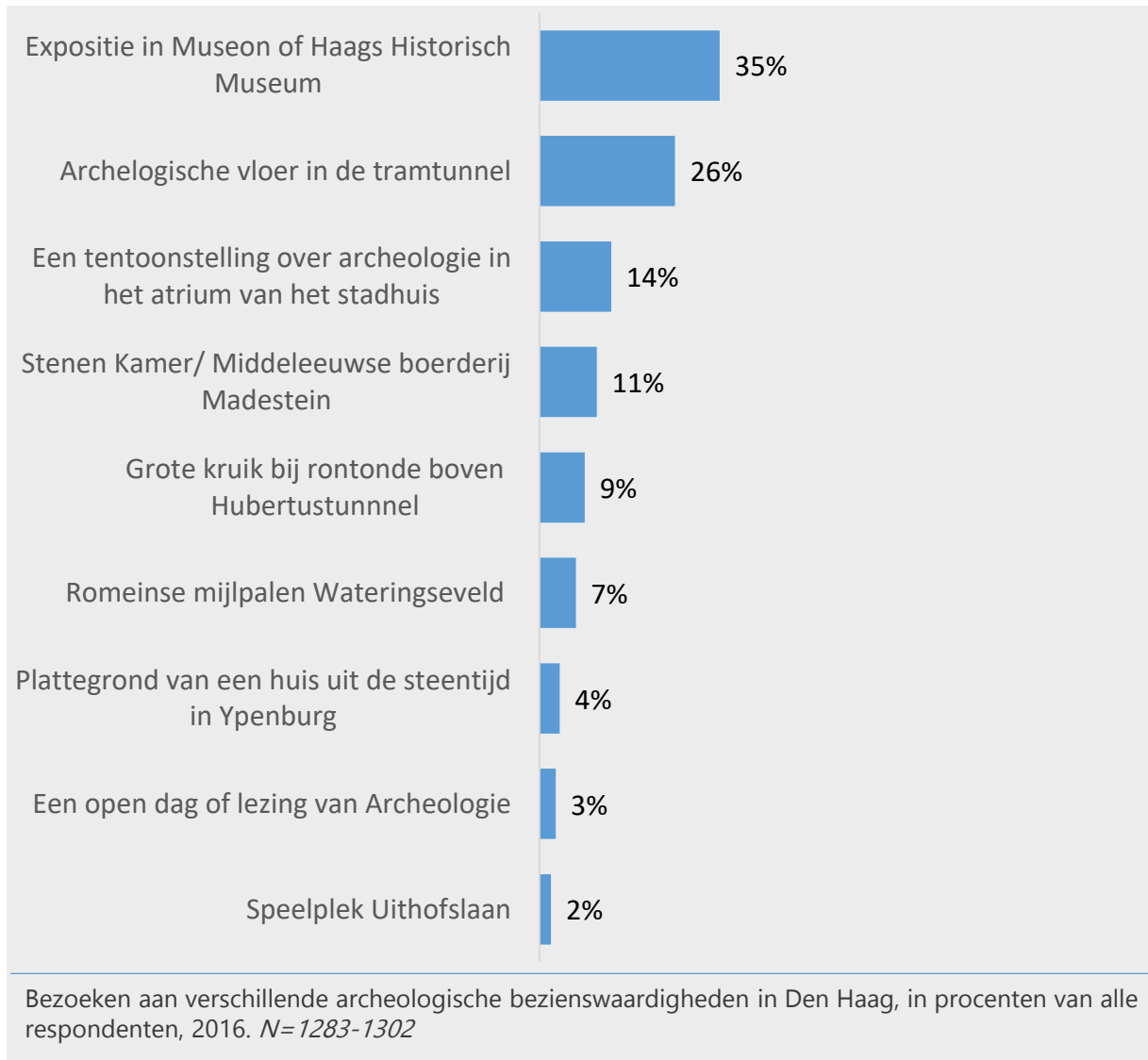

Aan de bewoners is een lijst met archeologische bezienswaardigheden in Den Haag voorgelegd en is gevraagd of men hiervan heeft gehoord.

De expositie in het Museon of Historisch Museum (53%) is het meest bekend bij inwoners. Daarnaast hebben twee op de vijf respondenten wel eens gehoord van de archeologische vloer in de tramtunnel (38%) en drie op de tien respondenten kennen de Stenen Kamer/Middeleeuwse boerderij Madestein (30%). Van de speelplek op de Uithofslaan hebben de minste mensen gehoord (7%).

Met uitzondering van de expositie in het Museon of Haags Historisch Museum en de speelplek op de Uithofslaan hebben jongeren minder vaak gehoord van de voorgelegde archeologische bezienswaardigheden in Den Haag.

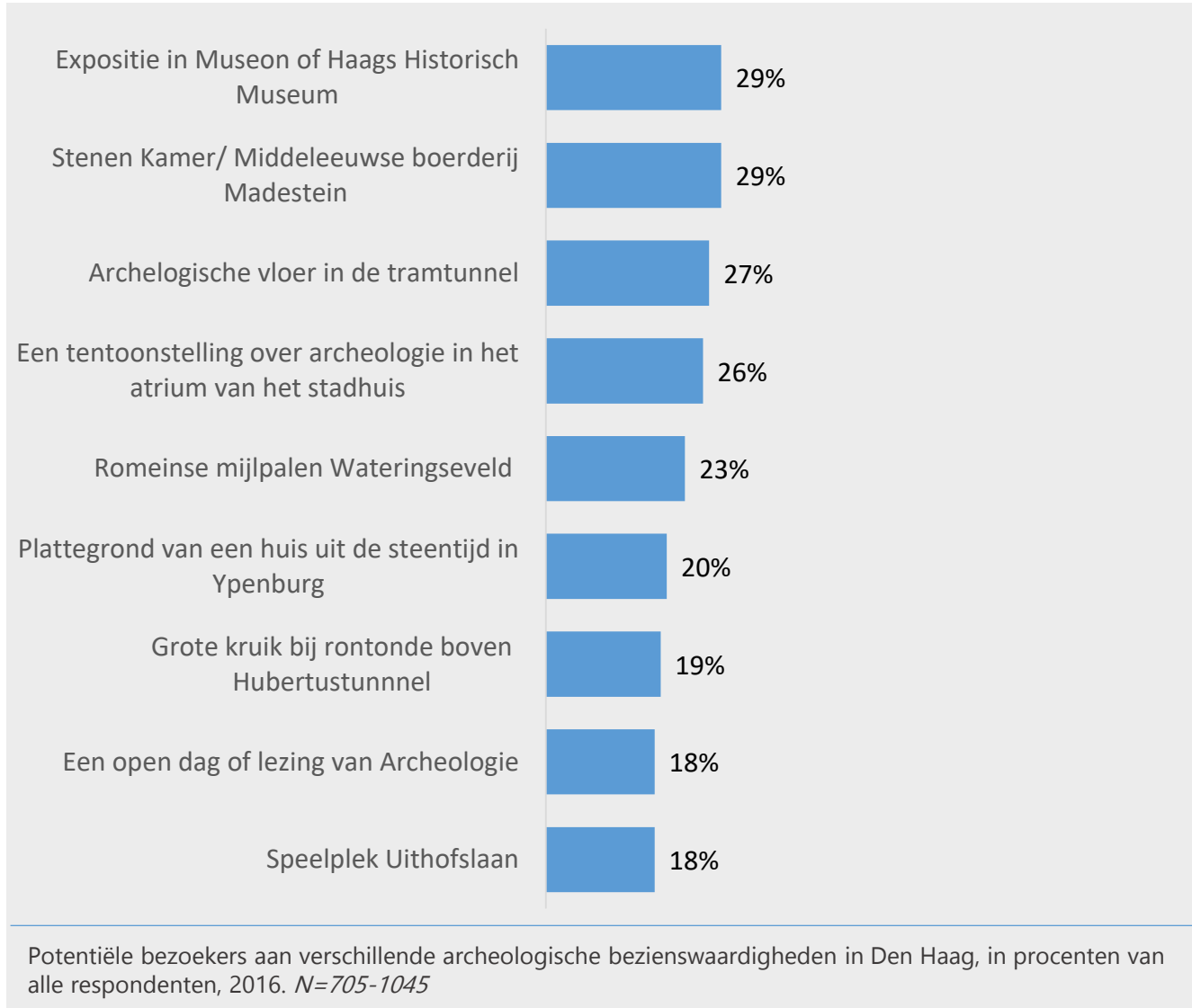
Bezoek aan archeologische bezienswaardigheden

Van de voorgelegde archeologische bezienswaardigheden in Den Haag zijn de meeste respondenten bij een expositie in het Museon of Haags Historisch Museum geweest (35%). Daarnaast heeft een kwart de archeologische vloer in de tramtunnel gezien (26%). Een op de tien respondenten heeft een tentoonstelling over archeologie in het atrium van het stadhuis bezocht (14%). Een even groot deel is naar de grote kruik bij de Hubertstunnel geweest (9%) en/of de romeinse mijlpalen bij het Wateringseveld geweest (7%). Het minst bezocht zijn de plattegrond van een huis uit de steentijd in Ypenburg gezien (4%), een open dag of lezing van archeologie bezocht (3%) en/of de speelplek op de Uithofslaan (2%).

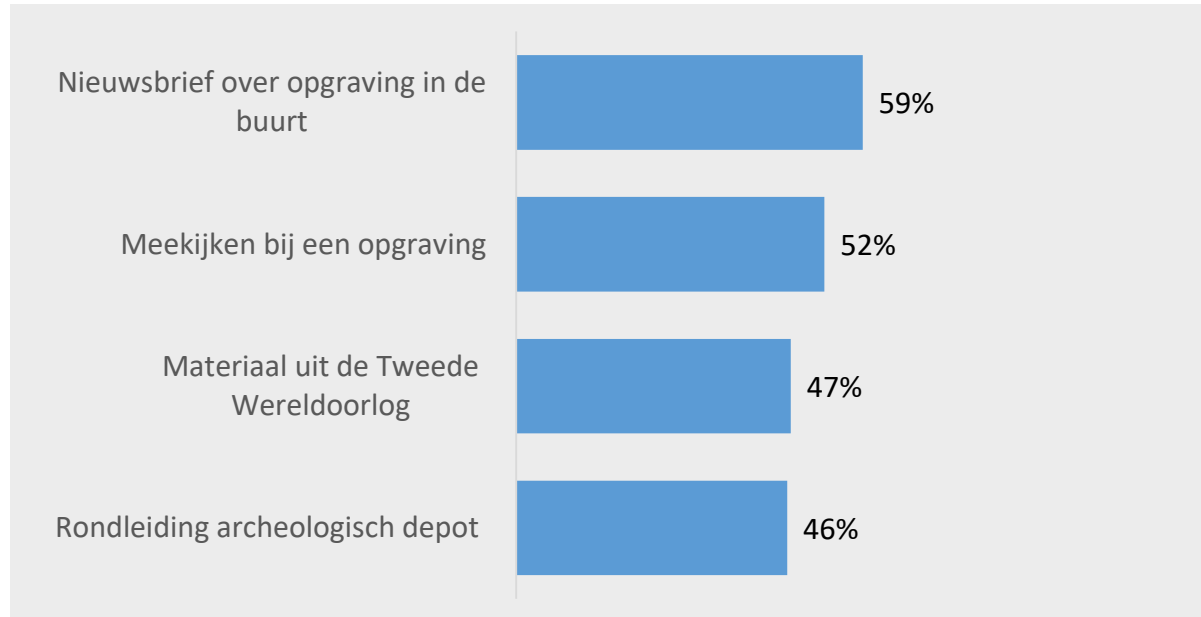
Potentiële bezoekers aan archeologische bezienswaardigheden

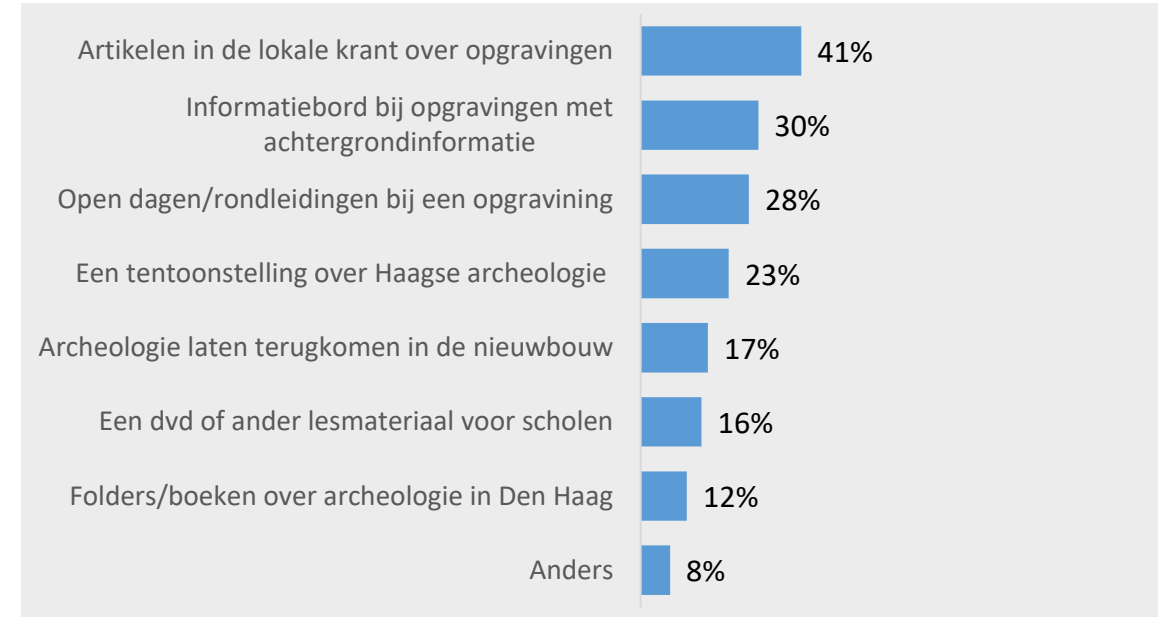
Aan de respondenten die geen bezienswaardigheden hebben bezocht is gevraagd of ze dit wel van plan zijn.

Daarbij geeft ruim een kwart aan van plan te zijn een bezoek te brengen aan de expositie in het Museon of Haags Historisch Museum (29%), de Stenen Kamer/Middeleeuwse boerderij Madestein (29%), de archeologische vloer in de tramtunnel (27%) en/of een tentoonstelling over archeologie in het atrium van het stadhuis (26%). Daarnaast zijn twee op de tien respondenten van plan een bezoek te brengen aan de Romeinse mijlpalen in het Wateringseveld (23%), de plattegrond van een huis uit de steentijd in Ypenburg (20%), de grote kruik bij de rotonde boven de Hubertstunnel (19%), een open dag of lezing van Archeologie (18%) en of de speelplek bij de Uithofslaan (18%).

Archeologie onder de aandacht

Belangstelling voor verschillende archeologische activiteiten en onderwerpen, 2016. $N=1226-1241$

Meest aansprekende manieren om archeologie meer onder de aandacht te brengen, 2016. $N=1216$

Aan de respondenten zijn vier stellingen voorgelegd over de belangstelling voor archeologie. Hieruit blijkt dat circa de helft van de respondenten belangstelling heeft voor archeologie. De meeste belangstelling gaat uit naar de nieuwsbrief over opgravingen in de buurt (59%). Daarnaast zou de helft van de respondenten graag een keer meekijken bij een opgraving (52%). Een vergelijkbaar aandeel toont interesse in materiaal uit de 2^e wereldoorlog (47%) en/of heeft belangstelling voor een rondleiding in het archeologisch depot van de gemeente Den Haag (46%).

Als de respondenten een aantal manieren wordt voorgelegd om archeologie meer onder de aandacht te brengen, vindt men artikelen in de lokale krant over opgravingen de meest aansprekende manier (41%). Tevens vinden drie op de tien respondenten informatieborden bij opgravingen (30%) en open dagen/rondleidingen bij opgravingen (28%) geschikte manieren hiervoor.

Inwonersonderzoek 2016

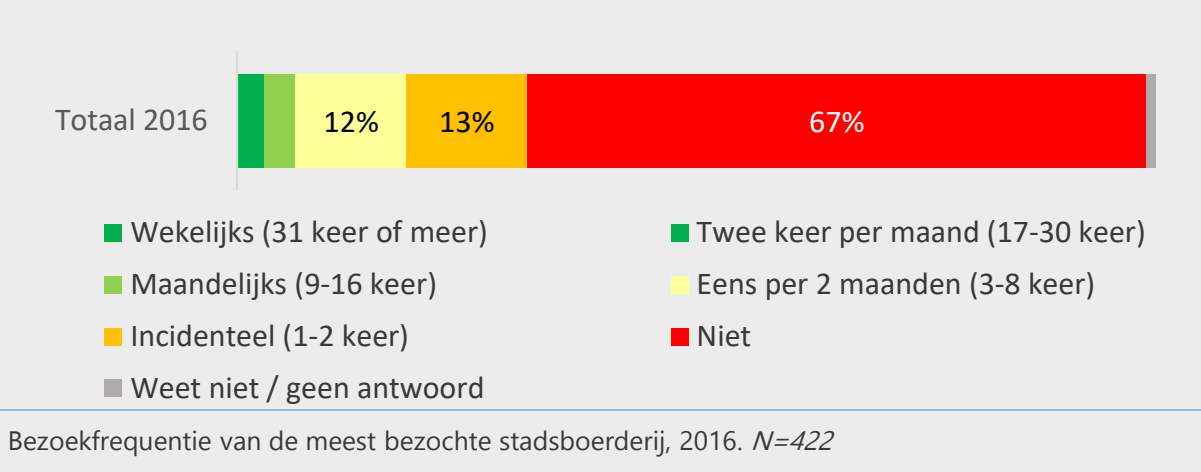
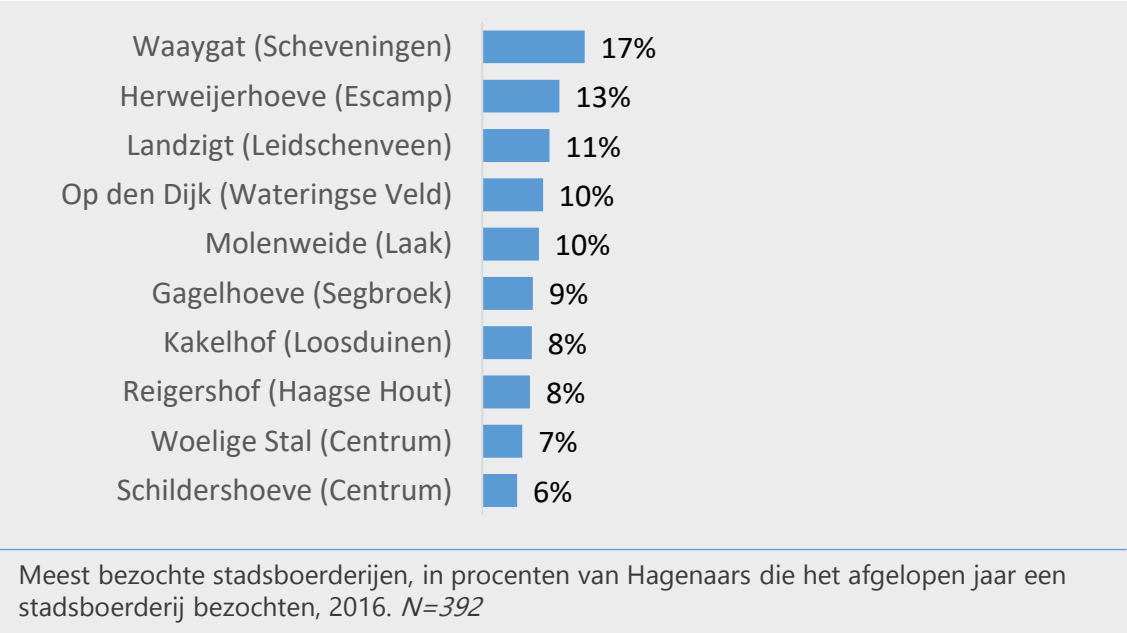
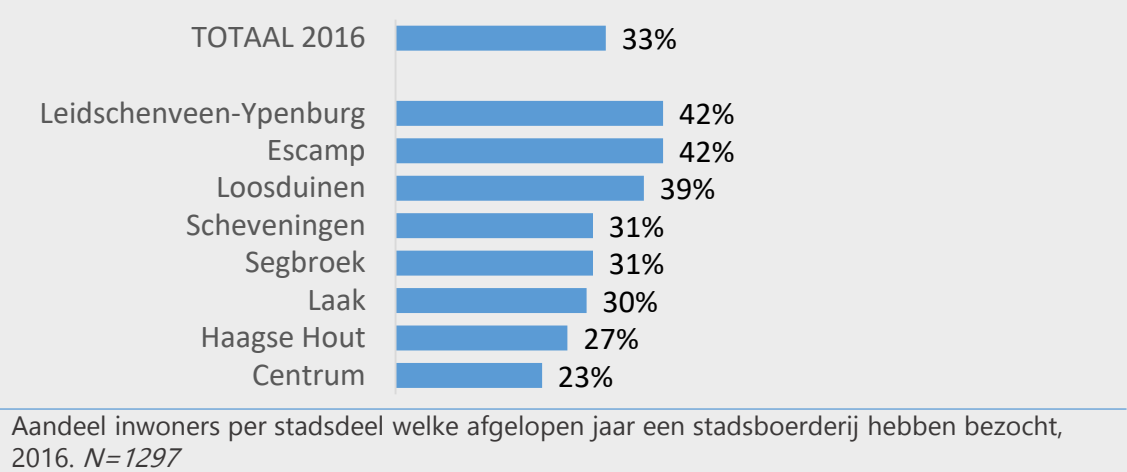
Stadsboerderijen Den Haag

Den Haag telt een groot aantal stadsboerderijen. Welke stadsboerderijen worden vooral bezocht en hoe vaak en wat vinden bewoners van de stadsboerderijen, zijn vragen die zijn voorgelegd aan de inwoners.

- Een derde van de respondenten (33%) heeft het afgelopen jaar een stadsboerderij bezocht, veelal incidenteel (13%) of eens per twee maanden (12%).
- Gezinnen met kinderen gaan veel vaker dan gemiddeld naar een stadsboerderij (47%). Huishoudens uit Leidschenveen-Ypenburg (42%) en Escamp (42%) hebben meer dan gemiddeld een bezoek gebracht aan een stadsboerderij, bewoners uit Centrum (23%) juist minder vaak.
- Bezoekers laten zich heel positief uit over de stadsboerderijen. De totale beoordeling komt uit op een 8,0. Landzicht (8,6) scoort gemiddeld het hoogst en Molenweide (7,5) het laagst, maar nog steeds ruim voldoende. Molenweide scoort wat lager op netheid (7,1) en klantvriendelijkheid (7,1).
- De gezelligheid (20%) en het vriendelijke personeel (19%) worden als meest positief ervaren. De diversiteit aan dieren (15%) en hygiëne (13%) worden het meest naar voren gebracht als verbeterpunten.

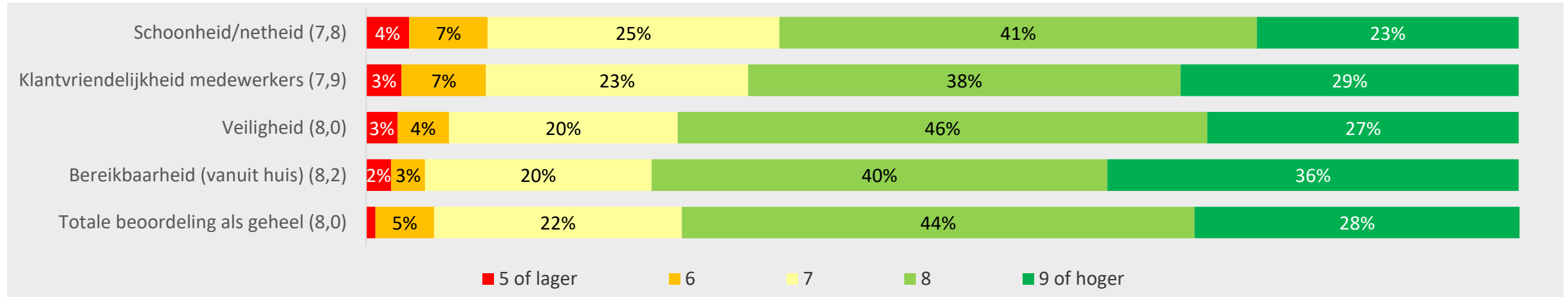
Bezoek aan de stadsboerderijen

Een derde van de respondenten (33%) heeft in het afgelopen jaar een stadsboerderij bezocht. Bewoners uit Leidschenveen-Ypenburg (42%) en Escamp (42%) zijn in verhouding vaker naar een stadsboerderij gegaan, bewoners uit Centrum (23%) juist minder vaak. Het zijn vooral gezinnen met kinderen die meer dan gemiddeld een bezoek brengen aan een stadsboerderij (47%).

Waaygat (Scheveningen, 17%) is de meest bezochte stadsboerderij (18%), gevolgd door Herweijerhoeve (Escamp, 13%). De stadsboerderijen in het Centrum worden het minst vaak bezocht (6%). De meeste respondenten gaan incidenteel (13% één of twee keer per jaar) of eens per twee maanden (12%) naar een stadsboerderij. Slechts een kleine groep (5%) gaat iedere maand of zelfs vaker.

Beoordeling van de stadsboerderijen

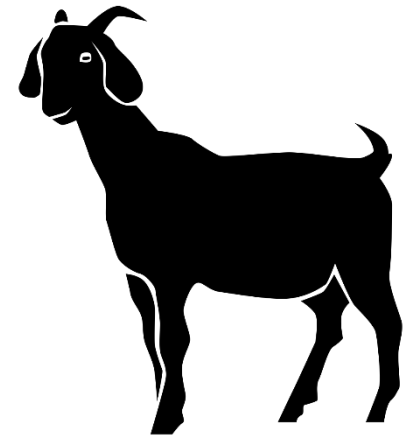

Beoordeling van de meest bezochte stadsboerderij, in procenten van Hagenaars die het afgelopen jaar een stadsboerderij bezochten, 2016. $N=412-420$

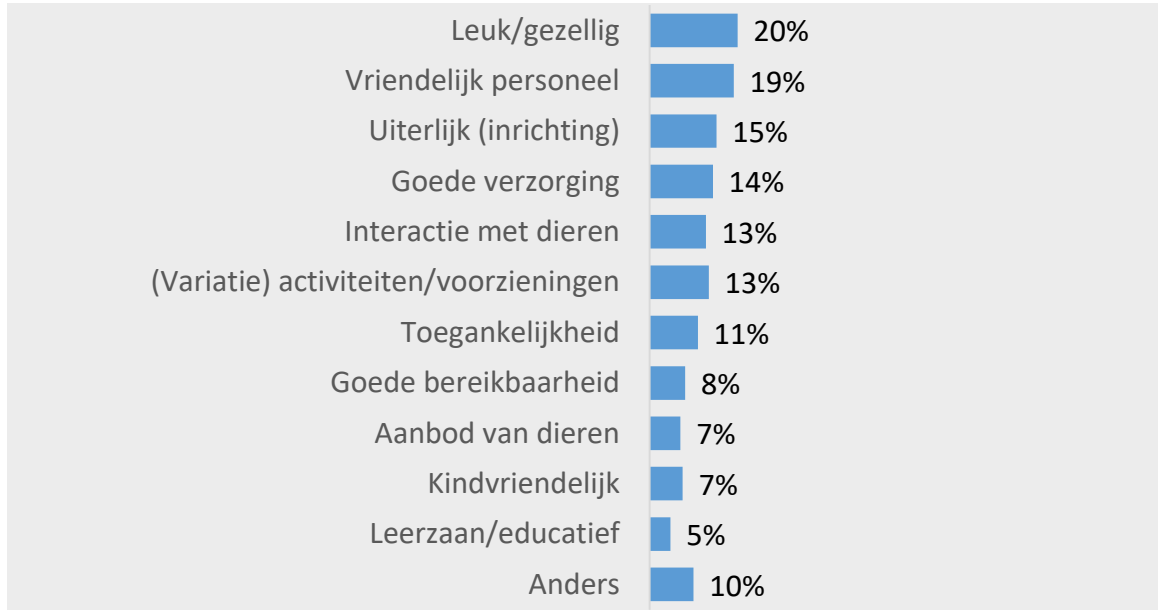
De respondenten zijn over het algemeen zeer positief over de stadsboerderijen. Slechts 1% van de bezoekers geeft een onvoldoende (5 of lager) en 5% geeft een 6.

Over de bereikbaarheid (vanuit huis) en de veiligheid zijn de inwoners het meest te spreken. Zo beoordeelt drie kwart van de inwoners de bereikbaarheid (76%) en de veiligheid (73%) met een 8 of hoger. Een op de tien respondenten is minder tevreden over de schoonheid/netheid (4% 5 of lager, 7% 6) en de klantvriendelijkheid van de medewerkers (3% 5 of lager, 7% 6), maar ook hiervoor geeft meer dan de helft een 8 of hoger (resp. 64% en 67%).

Landzicht (8,6) scoort gemiddeld het hoogst en Molenweide (7,5) het laagst, maar nog steeds ruim voldoende. Molenweide scoort wat lager op netheid (7,1) en klantvriendelijkheid (7,1).

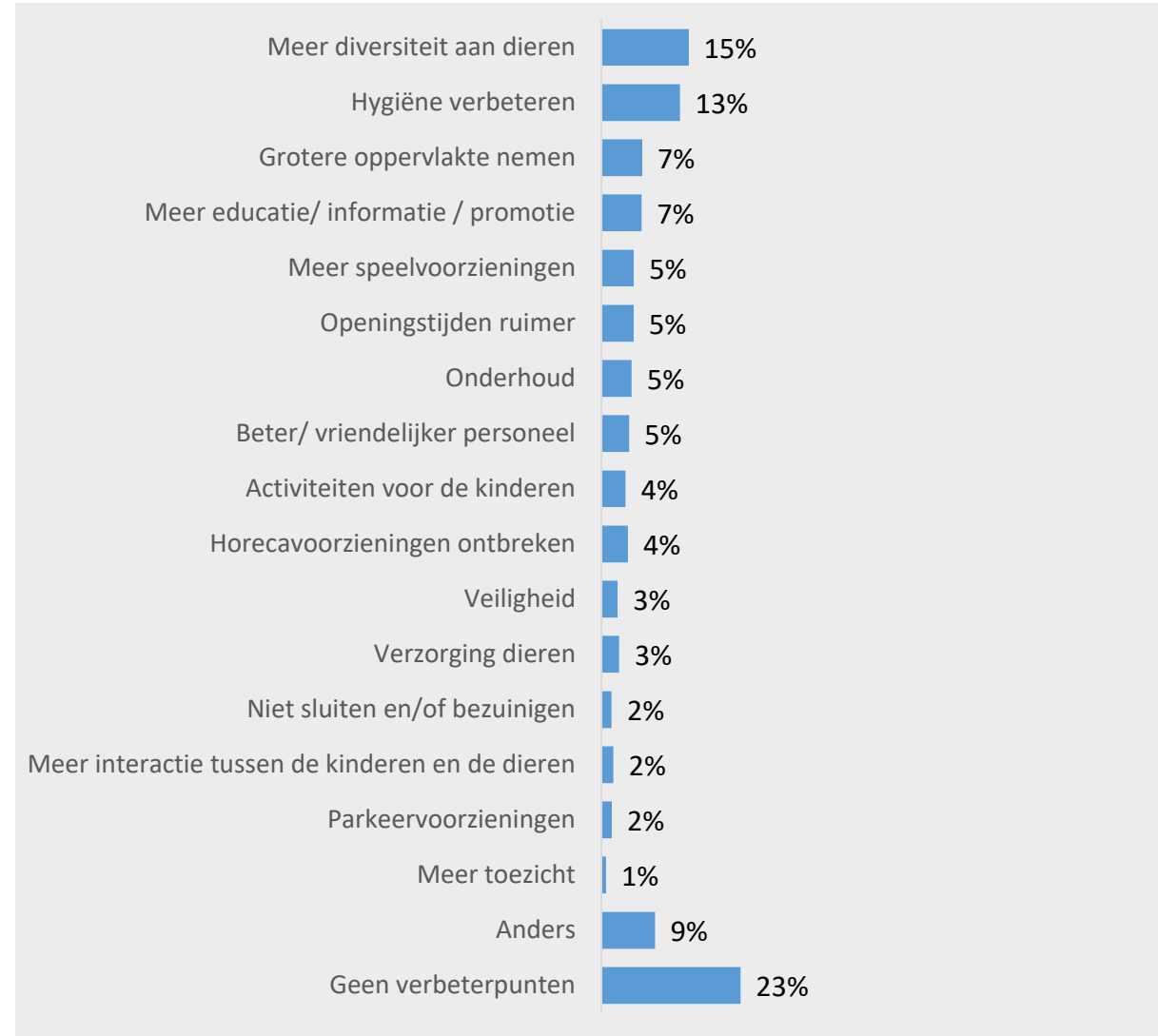
Stadsboerderij: wat is goed en wat kan beter

Wat respondenten goed vinden aan de meest bezochte stadsboerderij, 2016. *N*=308

Veel respondenten vinden het leuk en gezellig bij de stadsboerderij waar zij het meest komen (20%). Daarnaast wordt de vriendelijkheid van het personeel gewaardeerd (19%), het uiterlijk (15%) en de goede verzorging (14%).

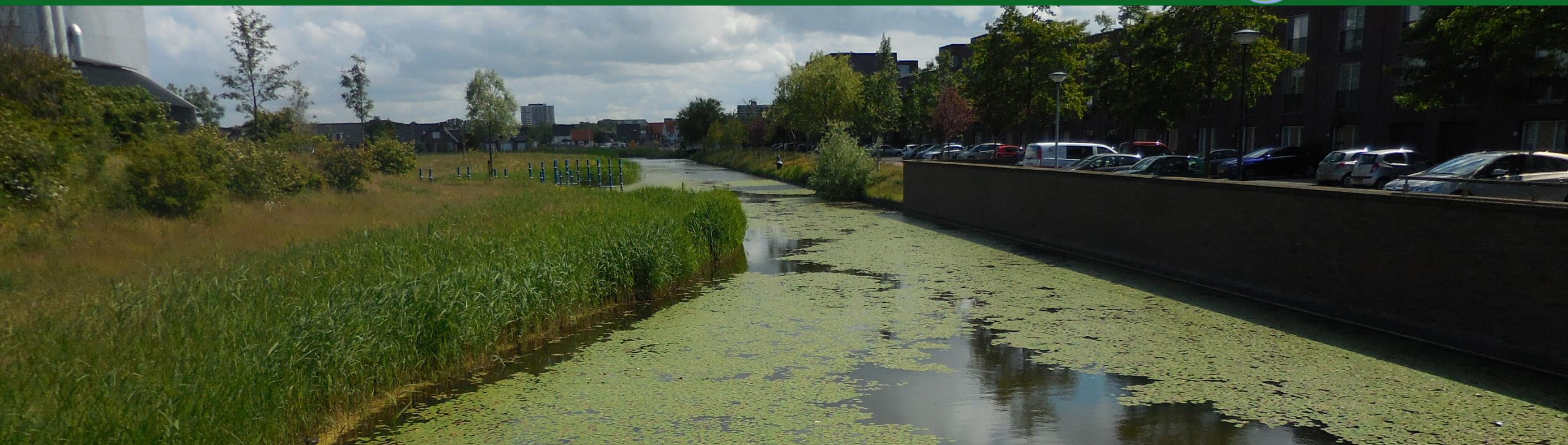
Een kwart van de bezoekers kan geen verbeterpunten naar voren brengen (23%). Bezoekers die dit wel doen, wijzen vooral op een grotere diversiteit aan dieren (15%) en op de hygiëne (13%).

Wat beter kan aan de meest bezochte stadsboerderij, 2016. *N*=191

Inwonersonderzoek 2016

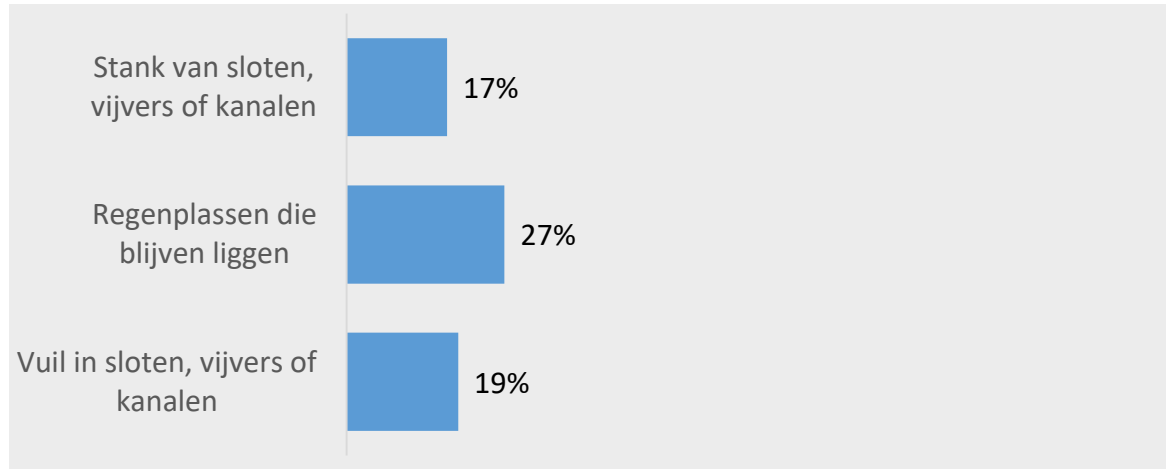
Overlast Water Den Haag

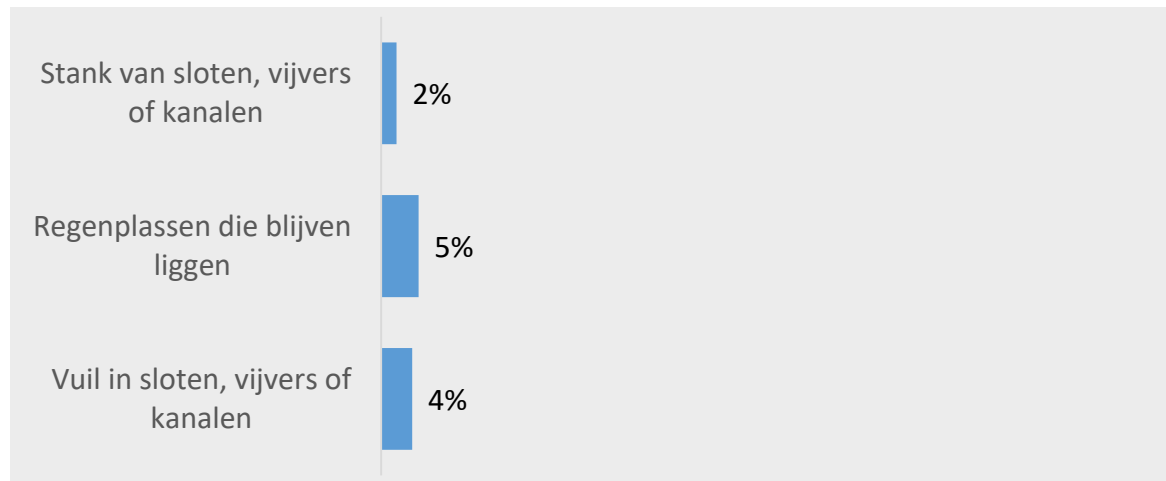
Om een beeld te krijgen van eventuele overlast van water die bewoners in Den Haag kunnen ervaren, hebben de inwoners een aantal vragen gekregen over wateroverlast. Zo zijn er drie mogelijke vormen van overlast van water in de eigen buurt voorgelegd: stank van sloten, vijvers of kanalen, regenplassen die blijven liggen en vuil in sloten, vijvers of kanalen. Daarnaast is gevraagd naar het gebruik en het belang van water in Den Haag om te varen en te recreëren en het oordeel over de inrichting, het gebruik en het onderhoud van het stadswater. In hoeverre bewoners zelf bewust omgaan met water en het riool is eveneens aan de orde gesteld.

- Circa twee op de tien respondenten ervaren wel eens overlast van stank (17%) of vuil (19%) van sloten, vijvers of kanalen. Van regenplassen die blijven liggen ervaart een kwart van de respondenten overlast (27%). Deze overlast wordt over het algemeen niet als ernstig ervaren. Als er regenplassen blijven liggen, hebben inwoners vooral last van de plassen die op de rijbaan blijven liggen (27%) en de slecht werkende waterafvoer (19%, riool/putjes). Wanneer respondenten overlast ervaren van vuil in sloten, vijvers of kanalen komt dit vooral omdat er zwerfvuil in ligt (80%).
- Respondenten gebruiken het water in de stad met name om langs te wandelen en/of te fietsen (52%).
- De inrichting van het stadswater krijgt gemiddeld een 6,9. Twee op de vijf respondenten geven een 7 (42%) en drie op de tien een 8 of hoger (29%).
- De onvoldoendes worden vooral gegeven omdat respondenten zich storen aan het slechte onderhoud (23%) en de slechte kwaliteit van het water (18%). Een 8 of hoger wordt vooral toegeschreven aan de netheid (37%). Ook vinden inwoners dat het goed onderhouden en schoongemaakt wordt (16%). Wanneer een 6 of een 7 wordt gegeven komt dit omdat het er over het algemeen goed, schoon en netjes uitziet (21%).
- Negen op de tien respondenten (86%) zijn zich ervan bewust dat zij goed moeten omgaan met het riool. Zij uiten dit vooral door geen vet of andere chemicaliën door de afvoer te gooien (90%) en door geen doekjes door het toilet te spoelen (86%).

Overlast van water (1)

Overlast van water in de buurt (vaak en soms), 2016. N=1308-1312

Hagenaren die ernstige overlast ondervinden van water in de buurt, 2016. N=1308-1312

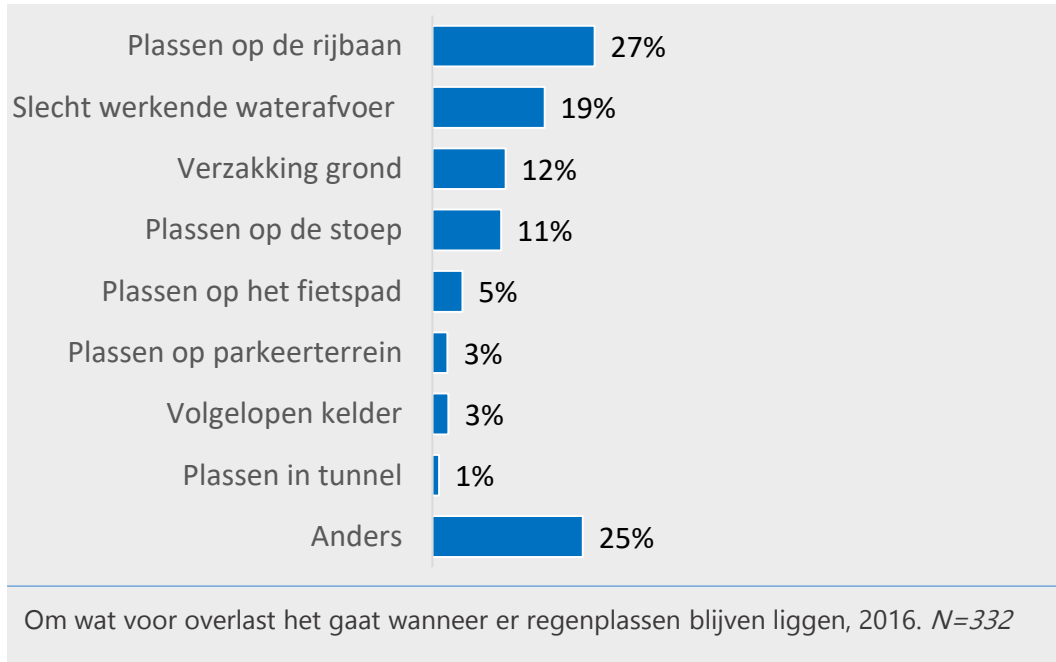
Bijna een op de vijf respondenten ervaart overlast van stank van sloten, vijvers of kanalen (17%) en/of heeft wel eens overlast van vuil in sloten, vijvers of kanalen (19%). Een kwart (27%) heeft wel eens overlast van regenplassen die blijven liggen.

Over het algemeen ervaren de meeste inwoners de overlast niet als ernstig. Zo geeft 5% aan ernstige overlast te ondervinden van de regenplassen die blijven liggen en 4% heeft ernstige overlast van vuil in de sloten, vijvers of kanalen.

Bewoners uit Haagse Hout hebben minder dan gemiddeld overlast van stank van sloten, vijvers of kanalen (9% ja soms; 0% ja vaak). Daarentegen blijven de regenplassen in dit stadsdeel wel vaker liggen (37%). In Loosduinen (39%) ervaren inwoners ook vaker dan gemiddeld overlast van regenplassen die blijven liggen en is er ook vaker overlast van vuil in sloten, vijvers of kanalen (27%). Dit laatste is ook het geval in Escamp (28%).

Overlast van water (2)

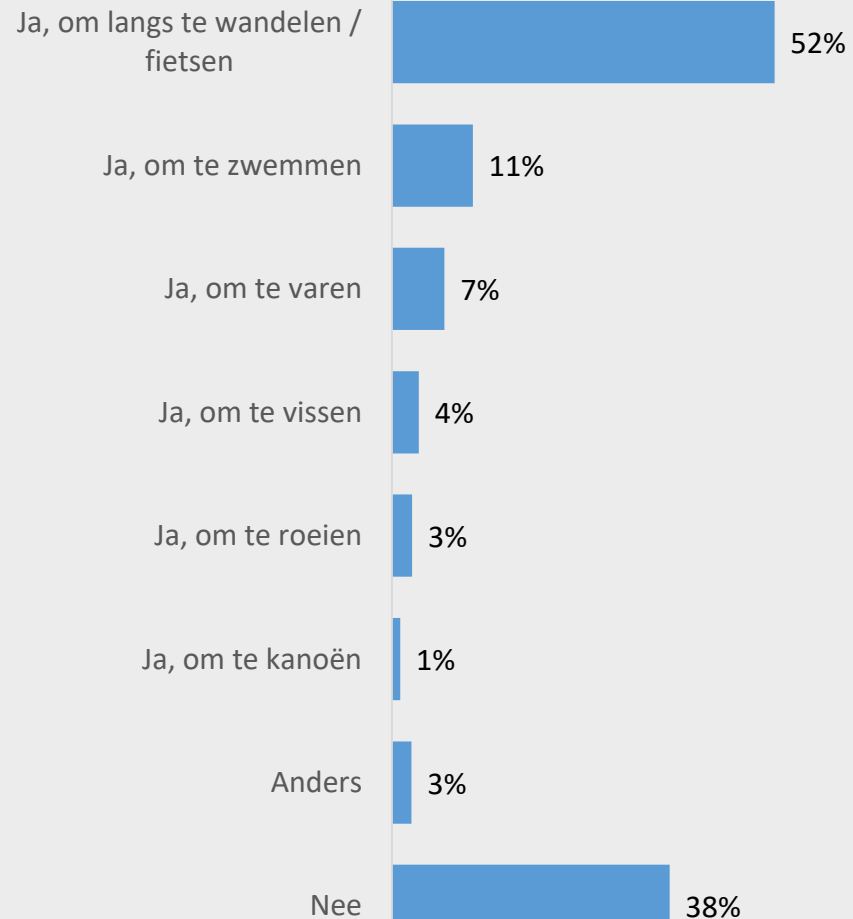
Aan de respondenten is gevraagd om wat voor overlast het gaat wanneer zij overlast ervaren van regenplassen die blijven liggen in de eigen woonomgeving of buurt. Het meest geven respondenten aan dat er plassen op de rijbaan blijven liggen (27%). Daarnaast werkt de waterafvoer (riool/putjes) volgens de inwoners slecht (19%), is er verzakking van de grond (12%) en blijven de plassen op de stoep staan (11%).

Wanneer respondenten overlast ervaren van vuil in sloten, vijvers of kanalen komt dit vooral omdat er zwerfvuil in ligt (80%). Daarnaast ervaren inwoners stankoverlast (8%) en geven ze aan dat er fietsen (7%) en winkelwagens (6%) in het water liggen.

Gebruik van water

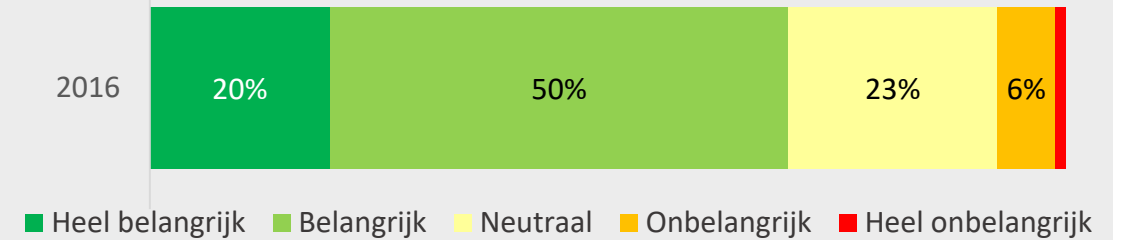

Den Haag

Gebruik van het water in Den Haag, 2016. *N=1315 (meer antwoorden mogelijk)*

2016

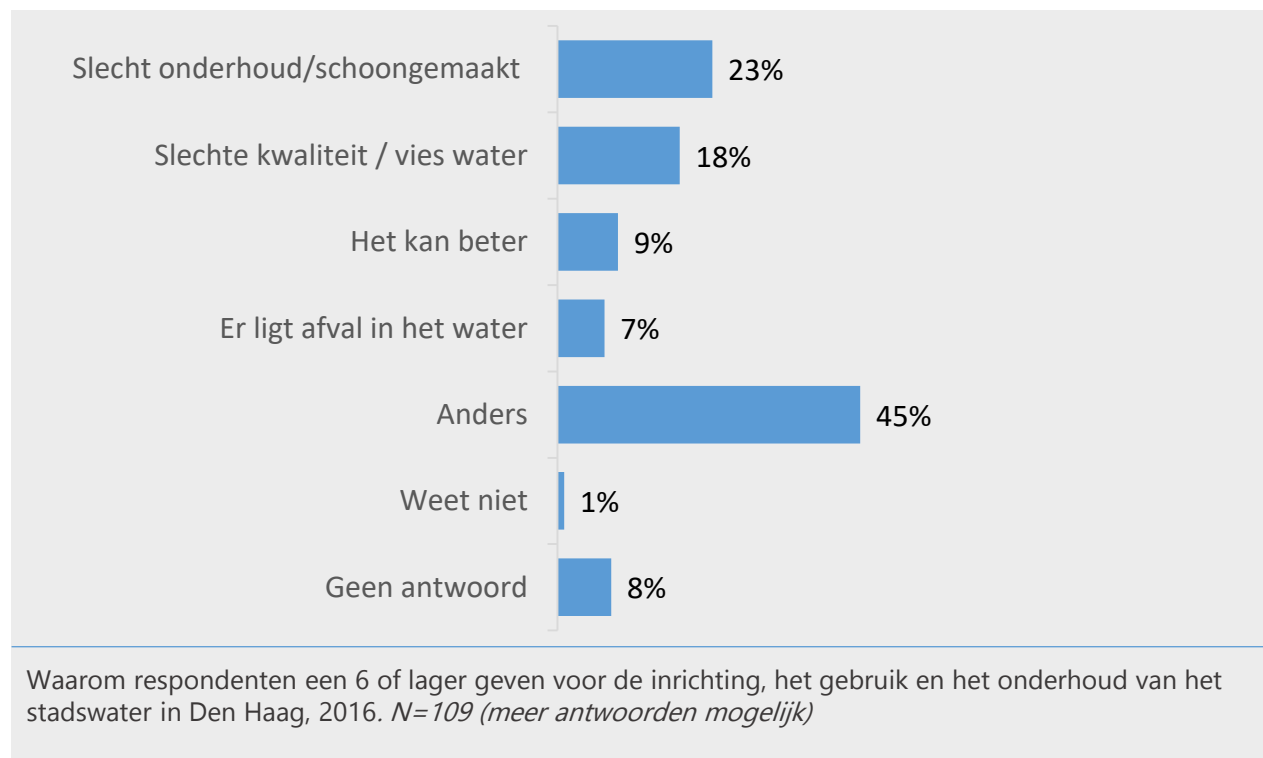
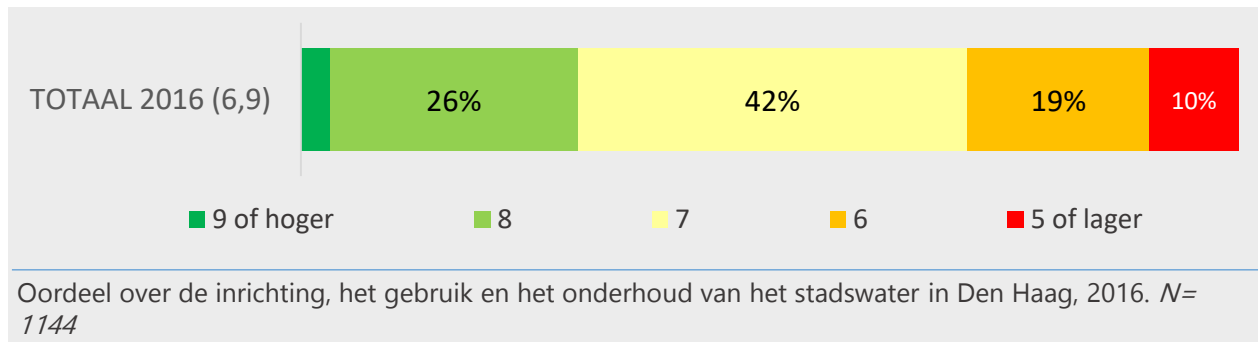

Belang om het water in de stad ook te kunnen gebruiken om te varen of recreëren, 2016.
N=1252 (excl. weet niet)

Het meest gebruiken respondenten het water in Den Haag om langs te wandelen en/of te fietsen (52%). Een op de tien respondenten gebruikt het water in Den Haag om in te zwemmen (11%) en/of om op de varen (7%). Twee op de vijf respondenten maken geen gebruik van het water (38%).

Zeven op de tien respondenten (70%) vinden het (heel) belangrijk dat het water in Den Haag gebruikt kan worden om te varen of te recreëren.

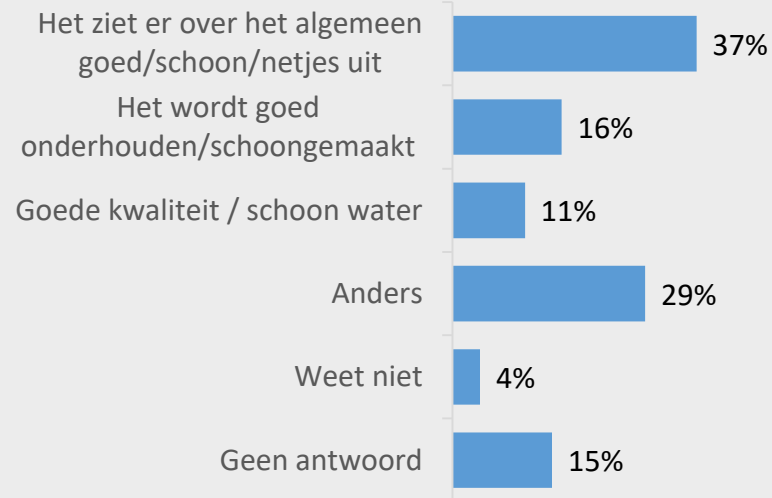
Oordeel over het stadswater

De meeste respondenten zijn tevreden over de inrichting van het stadswater in Den Haag. Zo geven twee op de vijf respondenten een 7 (42%) en drie op de tien een 8 of hoger (29%). Van de respondenten is 29% minder positief gestemd hierover (19% geeft een 6; 10% onvoldoende). Gemiddeld geven inwoners een 6,9 voor de inrichting, het gebruik en het onderhoud van het stadswater. De vraagstelling is dit jaar gewijzigd, maar het gemiddelde oordeel over het stadswater is nauwelijks veranderd.

Aan respondenten is ook gevraagd om het cijfer toe te lichten. De antwoorden variëren sterk. Respondenten die een onvoldoende geven, vinden vooral het slechte onderhoud storend (23%) en de slechte kwaliteit van het water (18%). Een op de tien geeft aan dat het gewoon beter kan (9%) en/of dat er veel afval in het water ligt (7%). Circa de helft geeft een andere antwoord (45%).

Oordeel over het stadswater

Waarom respondenten een 8 of hoger geven voor de inrichting, het gebruik en het onderhoud van het stadswater in Den Haag, 2016. *N=338 (meer antwoorden mogelijk)*

Respondenten die een 8 of hoger geven, vinden het er over het algemeen goed en netjes uitzien (37%) en dat het goed onderhouden en schoongemaakt wordt (16%). De meeste respondenten geven een 6 of 7 voor de inrichting, het gebruik en het onderhoud van het stadswater in Den Haag, vooral omdat het er over het algemeen goed en netjes uit ziet (19%). Een op de tien geeft aan dat het altijd beter kan (9%) en een op de vijf heeft het cijfer niet toegelicht (18%).

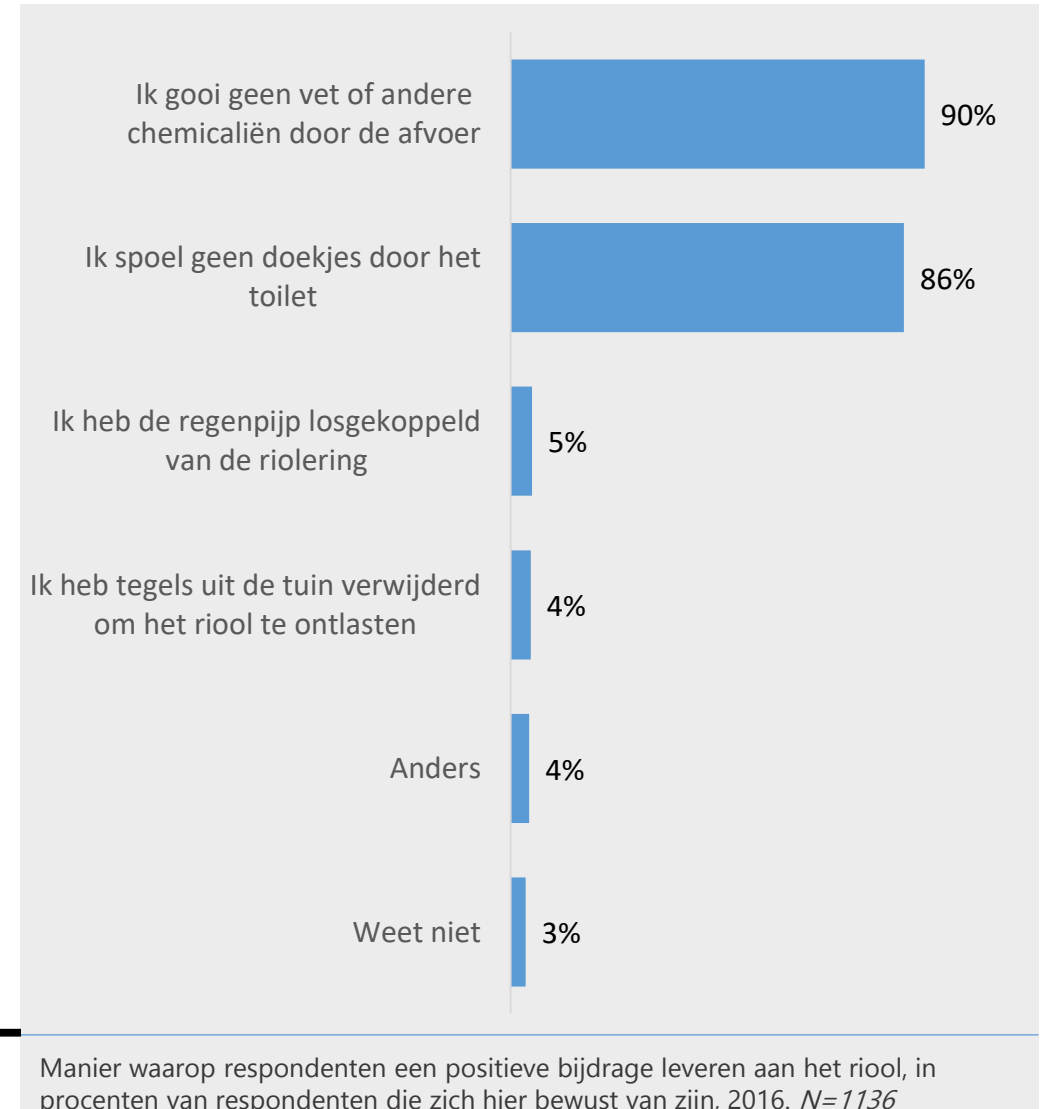
Waarom respondenten een 6 of 7 geven voor de inrichting, het gebruik en het onderhoud van het stadswater in Den Haag, 2016. *N=696 (meer antwoorden mogelijk)*

Bewust omgaan met water

Negen op de tien respondenten (86%) zijn zich ervan bewust dat zij goed moeten omgaan met het riool. Een op de zeven 14% is zich hiervan niet bewust. Jongeren zijn zich hiervan iets minder vaak bewust dan ouderen (75% 16-29 jaar). Ook bewoners uit Centrum (81%) en Leidschenveen-Ypenburg (20%) zijn zich hier minder bewust van dan gemiddeld.

Respondenten die bewust omgaan met het riool gooien vooral geen vet of andere chemicaliën door de afvoer (90%) en spoelen geen doekjes door het toilet (86%).

Inwonersonderzoek 2016

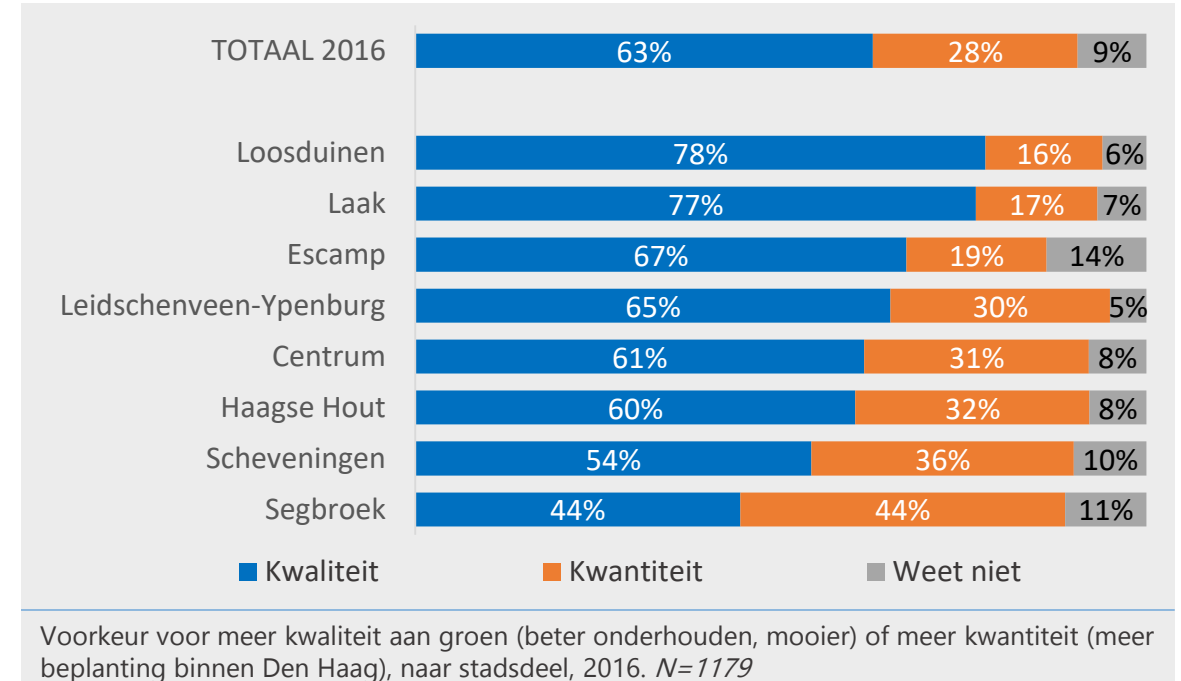
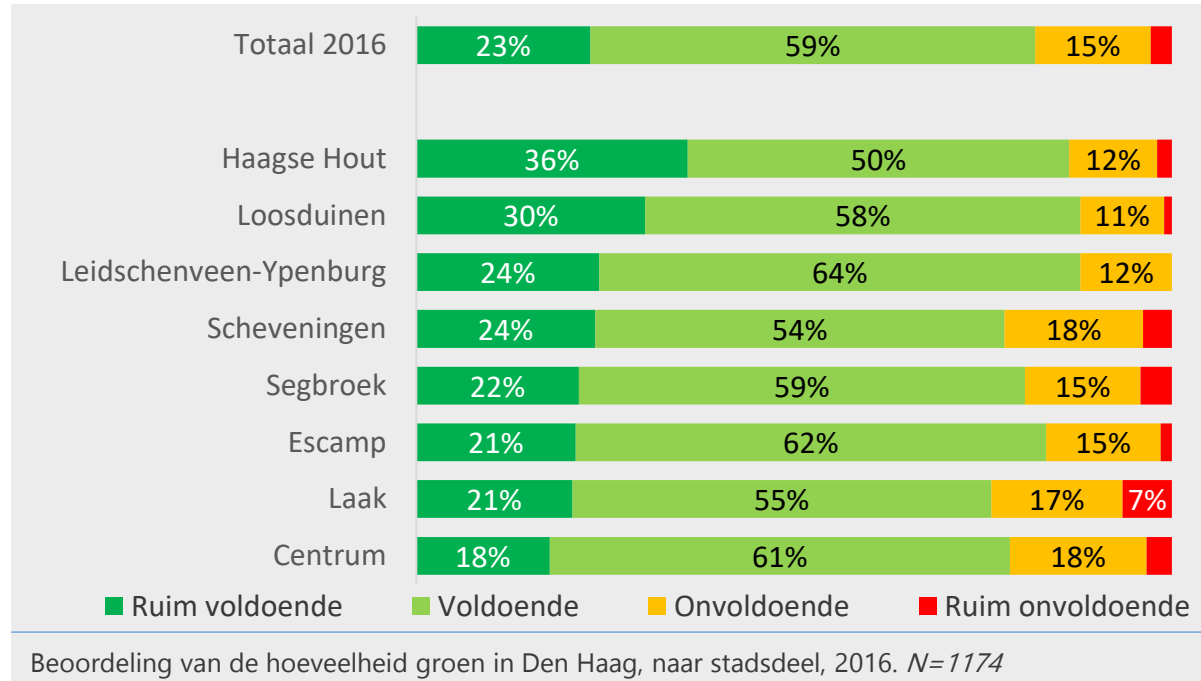
Openbaar Groen

In dit onderdeel staan het gebruik van en het oordeel over de openbare groenvoorzieningen in Den Haag centraal. Ingegaan wordt op zowel de kwantiteit als de kwaliteit van het openbaar groen. Vervolgens komt het gebruik van het wijk- en buurtgroen aan de orde en tenslotte het bezoek aan parken en duingebieden in Den Haag.

- Het merendeel van de respondenten vindt dat er (ruim) voldoende groen is in Den Haag (82%). Bewoners van de stadsdelen Loosduinen (88%), Leidschenveen-Ypenburg (88%) en Haagse Hout (86%) zijn het meest positief over de hoeveelheid openbaar groen in Den Haag. Het aandeel dat vindt dat de hoeveelheid groen ruim onvoldoende is, is het grootst in Laak (7%).
- De bewoners spreken een grotere voorkeur uit voor de kwaliteit van het groen (63%) dan voor de kwantiteit (28%). Bewoners uit Loosduinen stemmen vaker dan gemiddeld voor meer kwaliteit (78%), bewoners uit Segbroek juist minder (44%).
- Hagenaars vinden kleinere stukken wijk- en buurtgroen (zeer) belangrijk (94%). Bewoners uit Haagse Hout vinden dit duidelijk belangrijker dan gemiddeld (62% erg belangrijk), bewoners uit Leidschenveen-Ypenburg (37% erg belangrijk) vinden dit minder belangrijk.
- Bijna twee op de drie respondenten (64%) maken zelf gebruik van de kleinere lokale stukken wijk- en buurtgroen. Hiervoor voelt bijna iedereen zich medeverantwoordelijk (85%). In Leidschenveen-Ypenburg (95%) en Segbroek (90%) is dit vaker dan gemiddeld het geval en vooral in Laak (75%) iets minder.
- Acht op de tien respondenten (81%) zijn tevreden over het onderhoud van kleinere stukken wijk- en buurtgroen. Respondenten zijn vooral tevreden over het onderhoud (31%) en men vindt dat het er hierdoor netjes uitziet. Wanneer respondenten ontevreden zijn, schrijven ze dit toe aan slecht onderhoud (28%).
- Zeven op de tien Hagenaars (71%) maken meer dan 6 keer per jaar gebruik van parken en duingebieden in Den Haag. Respondenten brengen wel eens een bezoek aan het Zuiderpark (25%), Schevenings Bosjes (24%), Clingendaal/Oosterbeek (22%), het Werstbroekpark (20%) en het Haagse bos (19%). Over het onderhoud van deze gebieden zijn de meeste respondenten tevreden (78%). Het meest bezoeken respondenten het Zuiderpark (23%), Schevenings Bosjes/ Nieuwe Scheveningse Bosjes (12%) en het Haagse bos (10%).

Behoefte aan groen

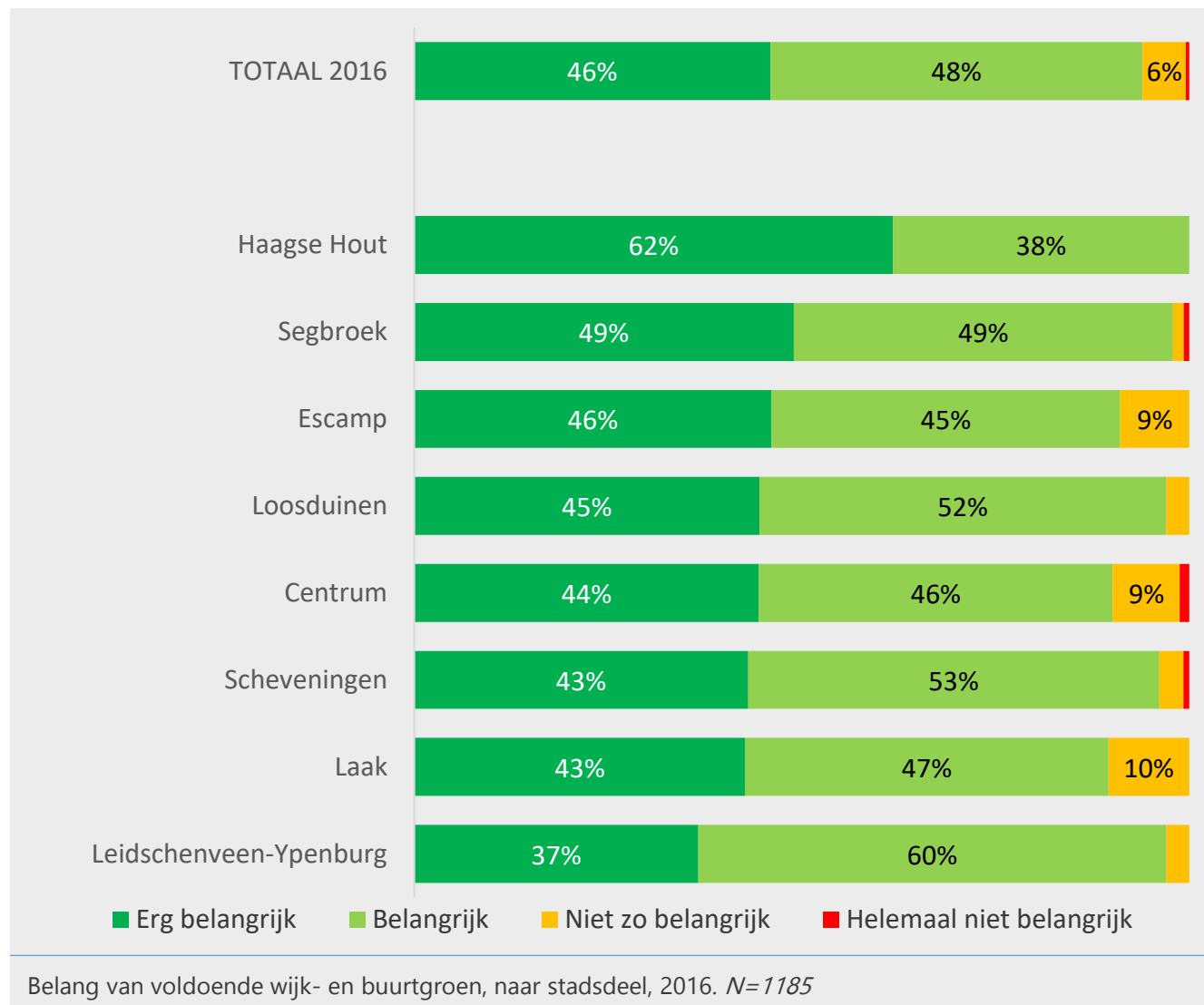
Ongeveer een kwart van de respondenten (23%) beoordeelt de hoeveelheid groen in Den Haag als ruim voldoende en nog eens zes op de tien (59%) als voldoende. De overige 18% laat zich negatief uit over de hoeveelheid openbaar groen. Met name de bewoners van de stadsdelen Loosduinen (88%), Leidschenveen-Ypenburg (88%) en Haagse Hout (86%) zijn positief over de hoeveelheid openbaar groen in Den Haag. Het aandeel dat vindt dat de hoeveelheid groen ruim onvoldoende is, is het grootst in Laak (7%).

Bijna twee op de drie respondenten (63%) verkiezen kwaliteit boven kwantiteit wat betreft het groen in Den Haag en bijna een op de drie (28%) verkiest kwantiteit boven kwaliteit. Een kleine groep (9%) heeft geen voorkeur. In Loosduinen (78%) gaat de voorkeur sterker uit naar kwaliteit, in Segbroek meer op kwantiteit (44%).

Wijk- en buurtgroen

Den Haag

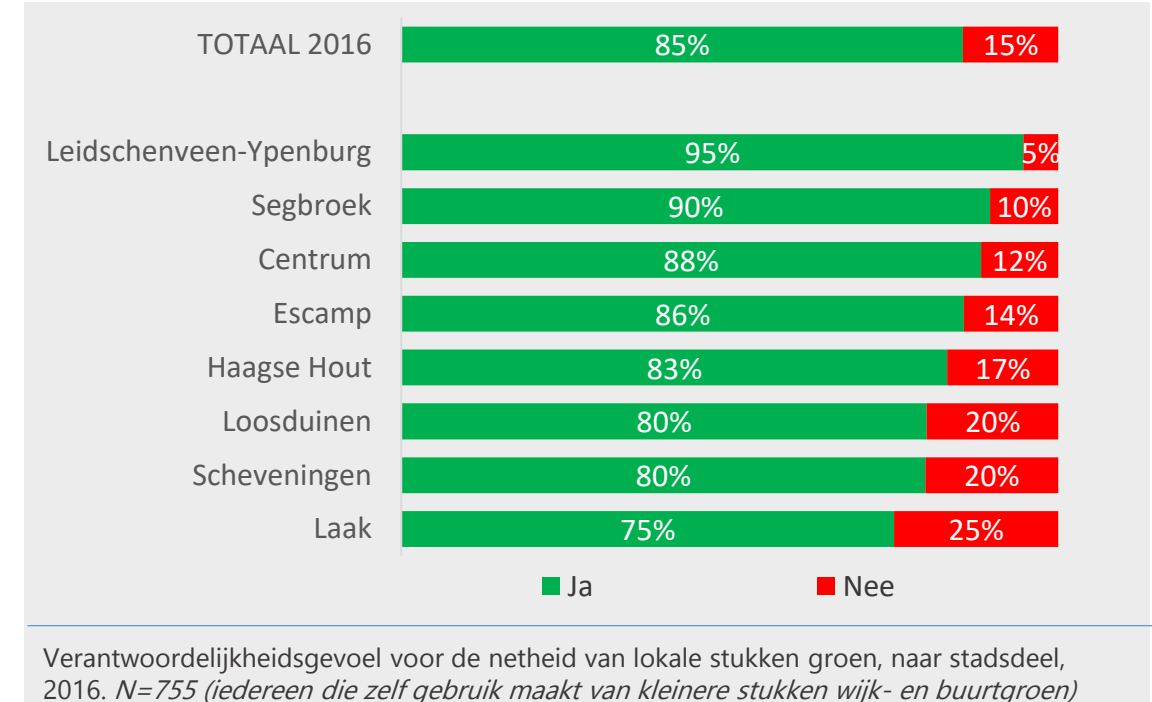
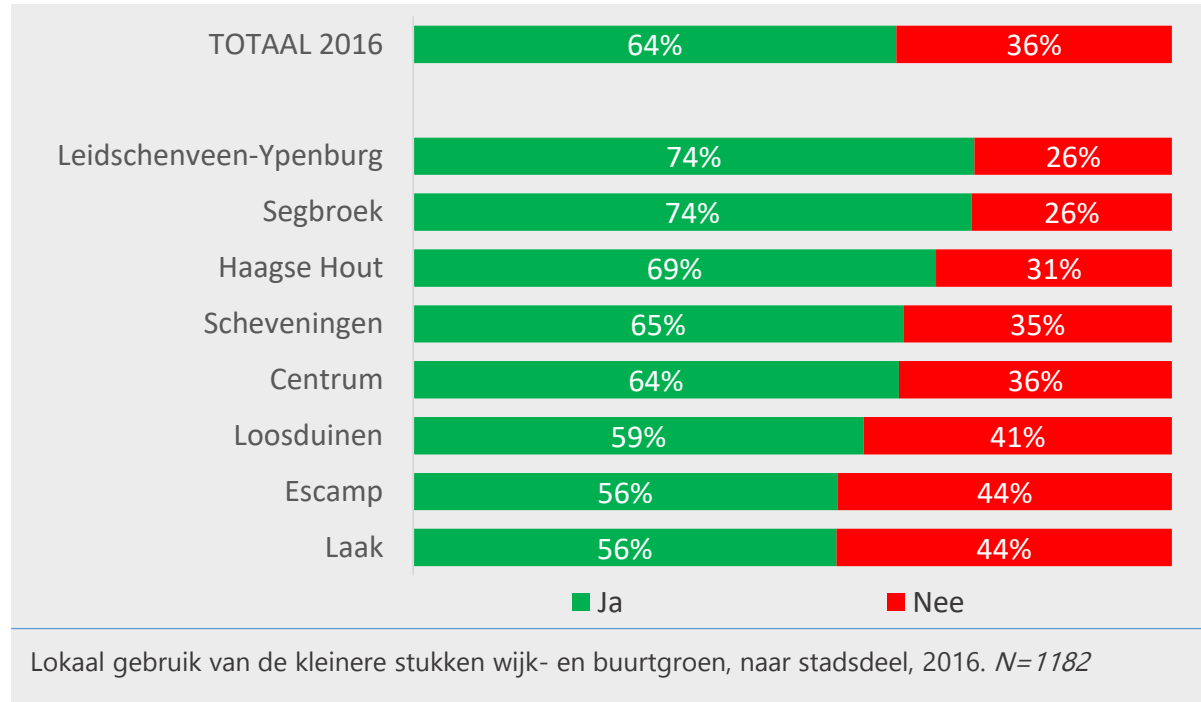

Den Haag kent een grote diversiteit aan openbaar groen. Behalve duinen, bossen en parken zijn er ook kleinere vormen van openbaar groen, zoals gemeentetuinen, brede middenbermen met bomen en speelveldjes met veel groen.

Bijna de helft van de respondenten (46%) vindt het erg belangrijk dat er voldoende wijk- en buurtgroen is en een even groot deel vindt dit belangrijk (48%). Slechts 6% vindt dit niet zo belangrijk.

In Haagse Hout (62%) vinden bewoners voldoende wijk- en buurtgroen vaker dan gemiddeld erg belangrijk. Bewoners uit Leidschenveen-Ypenburg vinden voldoende wijk- en buurtgroen vaker belangrijk (60%).

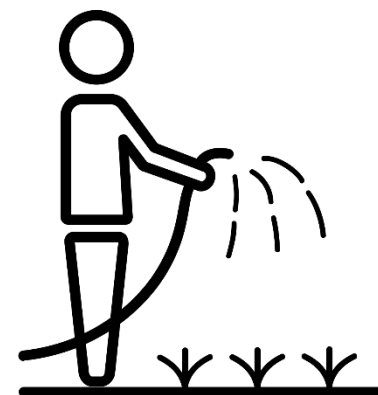
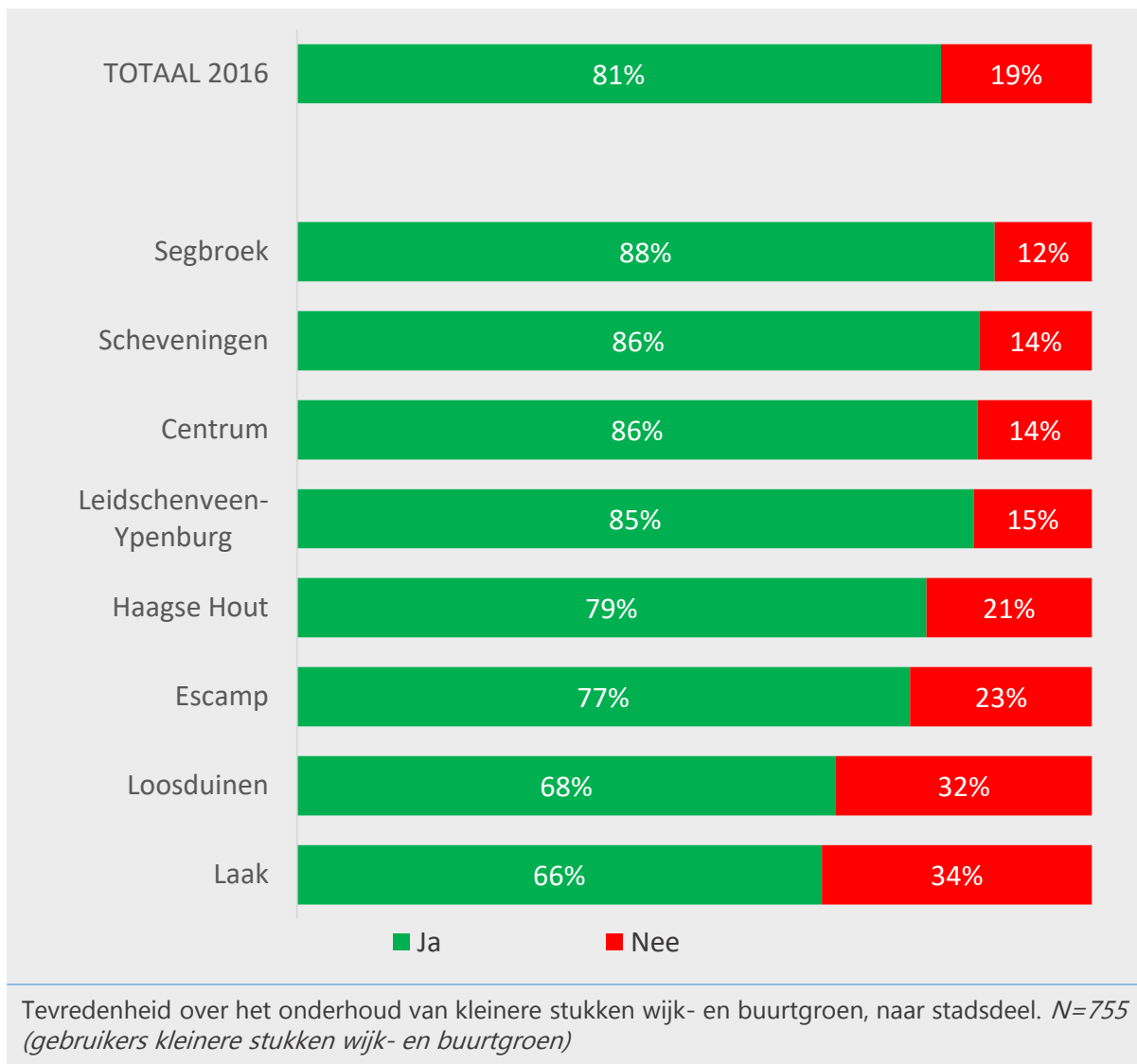
Lokale stukken wijk- en buurtgroen

Bijna twee op de drie respondenten (64%) maken gebruik van de kleinere lokale stukken wijk- en buurtgroen, ruim een derde (36%) doet dit niet. Bewoners uit leidschenveen-Ypenburg (74%) en Segbroek (74%) maken meer dan gemiddeld gebruik van stukken wijk- en buurtgroen in de buurt, bewoners uit Escamp (56%) en Laak (56%) juist wat minder.

Een groot deel van de respondenten (85%) voelt zich medeverantwoordelijk voor de kleine stukken wijk- en buurtgroen. In Leidschenveen-Ypenburg (95%) en Segbroek (90%) is dit vaker dan gemiddeld het geval en vooral in Laak (75%) iets minder.

Onderhoud aan wijk- en buurtgroen

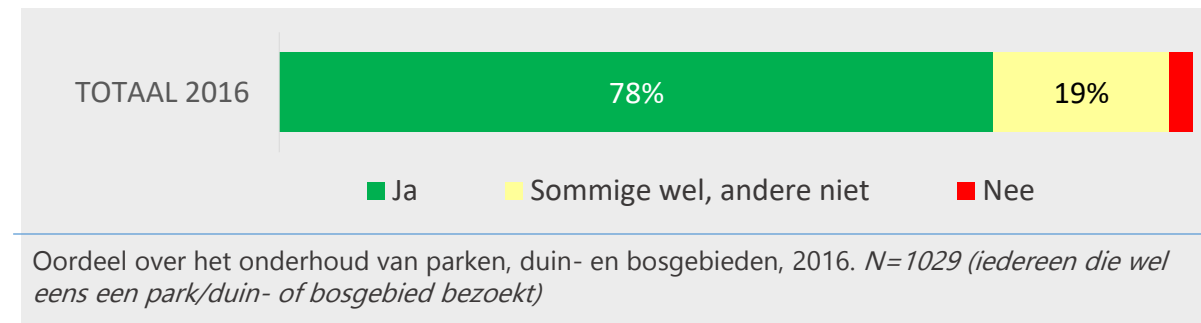
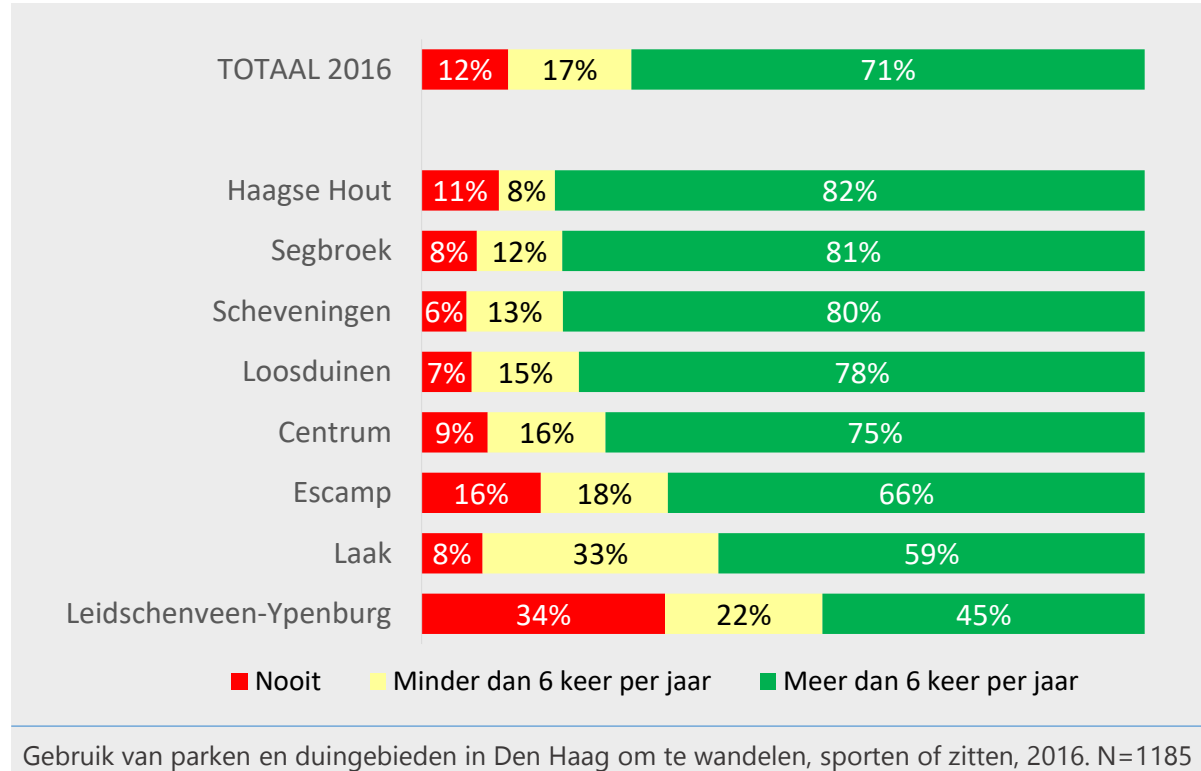

Acht op de tien respondenten (81%) zijn tevreden over het onderhoud van kleine stukken wijk- en buurtgroen. Bewoners uit Laak (34% ontevreden) en Loosduinen (32%) zijn hier minder tevreden over dan gemiddeld.

Respondenten die tevreden zijn over de stukken wijk- en buurtgroen, schrijven dit vooral toe aan goed onderhoud (31%) omdat het er volgens hen dan netjes uitziet. Circa de helft van de respondenten die tevreden zijn, hebben geen toelichting gegeven (47%).

Wanneer respondenten ontevreden zijn, schrijven ze dit ook toe aan slecht onderhoud (28%). Zij vinden dat dit beter en vaker kan. Ook de aanwezigheid van zwerfvuil (15%) en hondenpoep (12%) zorgt er voor dat inwoners ontevreden zijn. Een op de vijf respondenten licht dit niet toe (19%).

Parken en duingebieden in Den Haag (1)

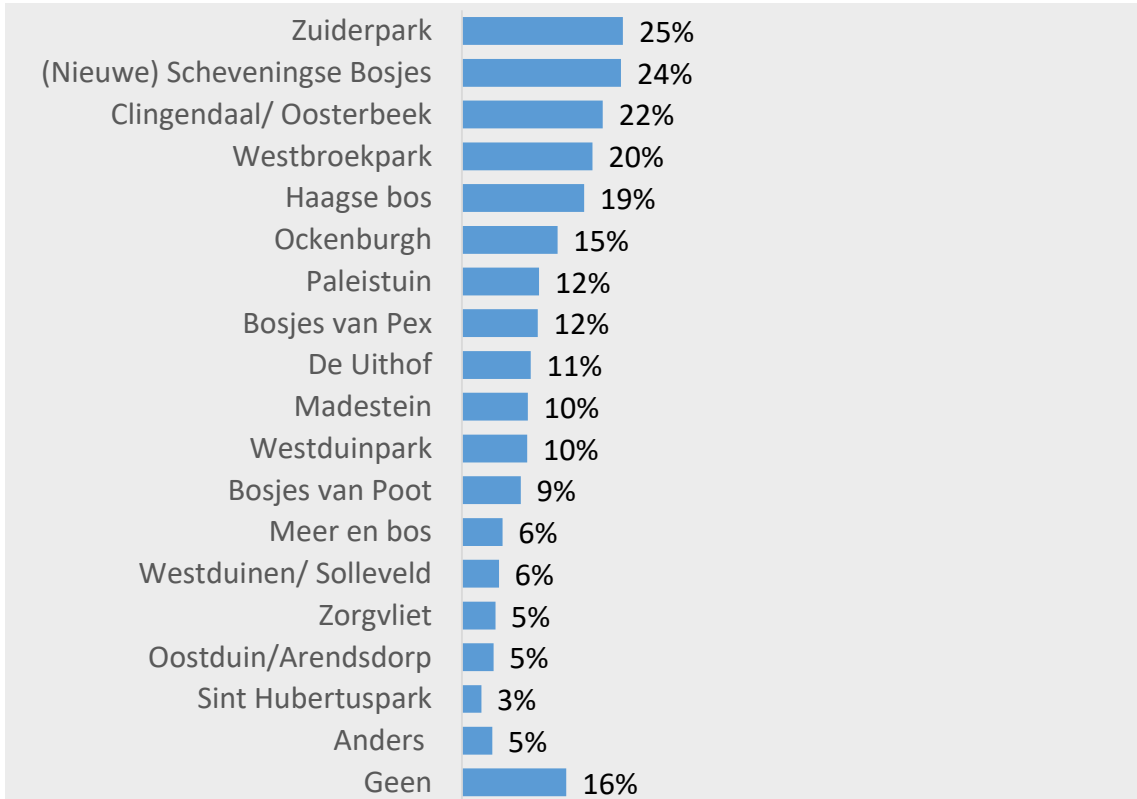

Zeven op de tien respondenten (71%) maken meer dan 6 keer per jaar gebruik van parken en duingebieden om te wandelen, sporten of te zitten, een vijfde (17%) doet dit minder dan 6 keer per jaar en 12% doet dit nooit.

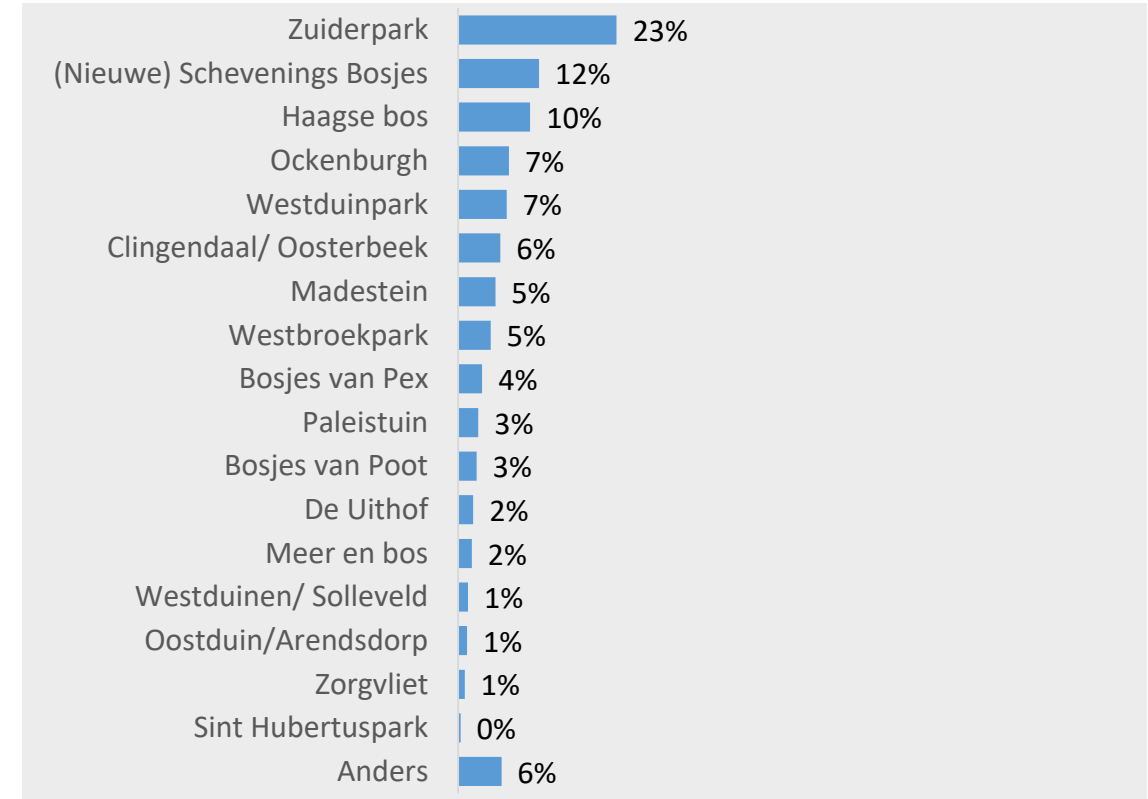
Bewoners uit Haagse Hout maken vaker dan gemiddeld gebruik van parken en duingebieden om te wandelen, sporten of te zitten (82% meer dan 6 keer per jaar). Bewoners uit Laak (59%) en Leidschenveen-Ypenburg (45%) doen dit minder vaak.

Over het onderhoud van de parken, duin- en bosgebieden zijn de meeste respondenten positief. Zo vinden acht op de tien respondenten (78%) dat de parken/duin- en bosgebieden waar zij komen goed onderhouden worden en nog eens een op de vijf vindt sommige gebieden wel en andere niet goed onderhouden (19%). Respondenten die positief zijn, geven vooral aan dat het er netjes, verzorgd en schoon uitzielt (26%). Circa de helft geeft geen toelichting (56%). Wanneer respondenten aangeven dat sommige plekken goed zijn onderhouden maar andere niet, geven ze aan dat er zwerfvuil aanwezig is (14%) of noemen ze een specifieke locatie (14%).

Parken en duingebieden in Den Haag (2)

Welk park-/duin of bosgebied in Den Haag respondenten wel een bezoeken, 2016. $N=1032$
(meer antwoorden zijn mogelijk)

Meest bezochte park-/duin of bosgebied in Den Haag, 2016. $N=1032$

Bijna alle respondenten bezoeken meerdere park-duin- of bosgebieden (84%). Vaak worden het Zuiderpark (25%), de Scheveningse Bosjes (24%), Clingendaal/Oosterbeek (22%), het Werstbroekpark (20%) en het Haagse bos (19%) door respondenten wel eens bezocht. Het Zuiderpark (23%), het Scheveningse Bosje/ Nieuwe Scheveningse Bosjes (12%) en het Haagse bos (10%) worden het meest bezocht door de respondenten.

Inwonersonderzoek 2016

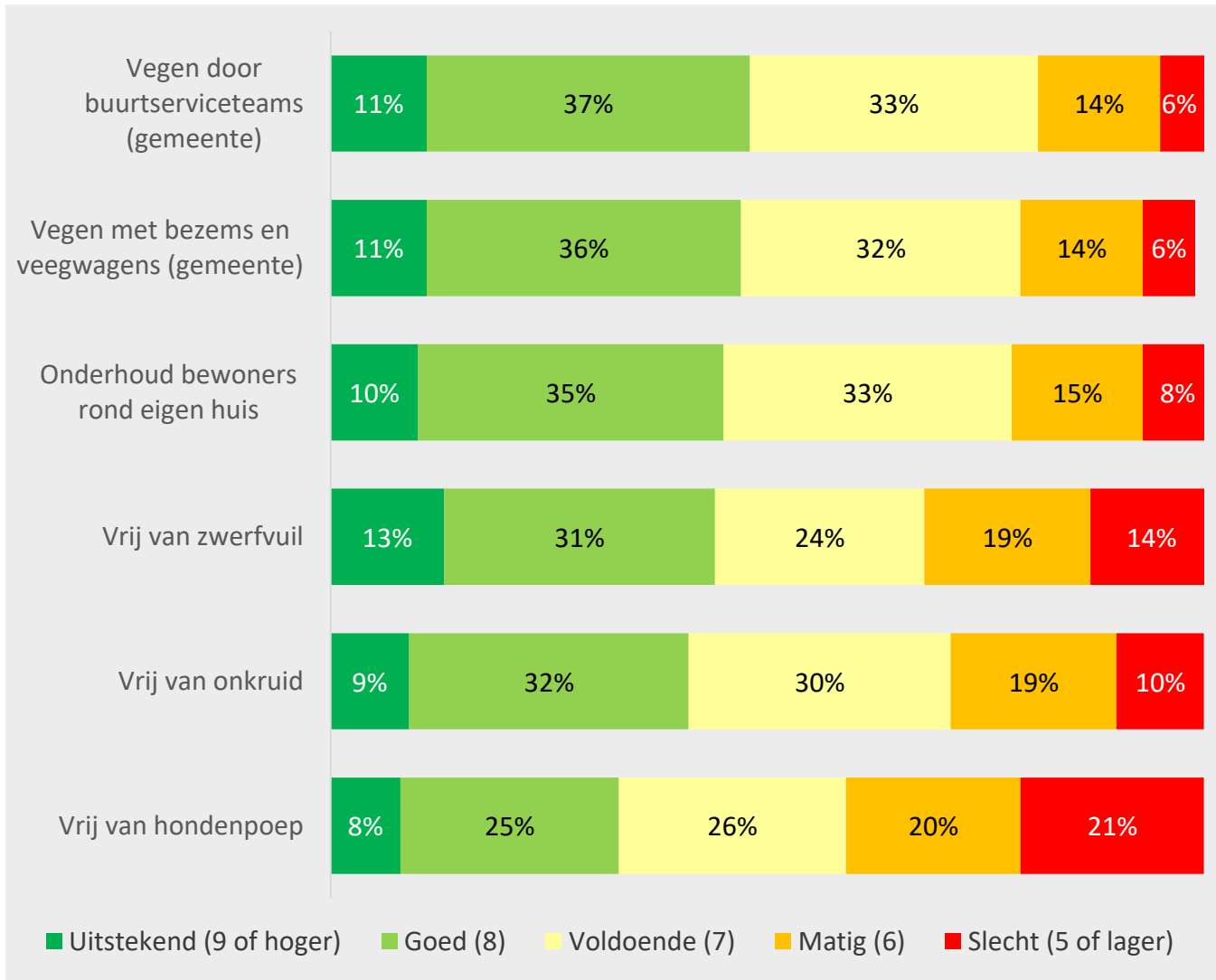
Schone Straat

De gemeente streeft ernaar om samen met de bewoners een schone(re) stad te realiseren. De gemeente wil graag weten hoe bewoners de netheid van hun stad ervaren en hoe dit zich heeft ontwikkeld het afgelopen jaar.

- De ondervraagde Hagenaars zijn over het algemeen vrij positief over de netheid van hun eigen straat. Bijna de helft van de respondenten is (erg) tevreden over het vegen door de buurtserviceteams (11% uitstekend, 37% goed) en over het vegen met bezems en veegwagens door de gemeente (11% uitstekend, 36% goed).
- Bijna negen op de tien inwoners vinden dat de straat schoner is geworden of dat de netheid hetzelfde is gebleven (87%). De respondenten die vinden dat de straat schoner is geworden (20%) vinden dat dit voornamelijk komt door de aanwezigheid van ondergrondse vuilcontainers (30%). Het aandeel respondenten dat van mening is dat de straat minder schoon is geworden, ligt iets lager (13%). Dit schrijven zij vooral toe aan hondenpoep (28%).
- Respondenten zien vooral meer en strengere handhaving van de regels (41% erg belangrijk) en meer en betere voorzieningen in de openbare ruimte (40% erg belangrijk) als oplossing voor een schonere stad. De respondenten die graag meer voorzieningen zien komen denken vooral aan meer afvalbakken (51%) en ondergrondse containers (37%). Respondenten vinden dat zij zelf ook een bijdrage kunnen leveren aan een schonere stad door meer verantwoordelijkheid te krijgen (33% erg belangrijk). Daarnaast vindt men meer communicatie en voorlichting vanuit de gemeente ook heel belangrijk (29%). Aan meer handmatige straatreiniging en reiniging door machines wordt iets minder belang gehecht (resp. 19% en 16% erg belangrijk).

Beoordeling netheid eigen straat

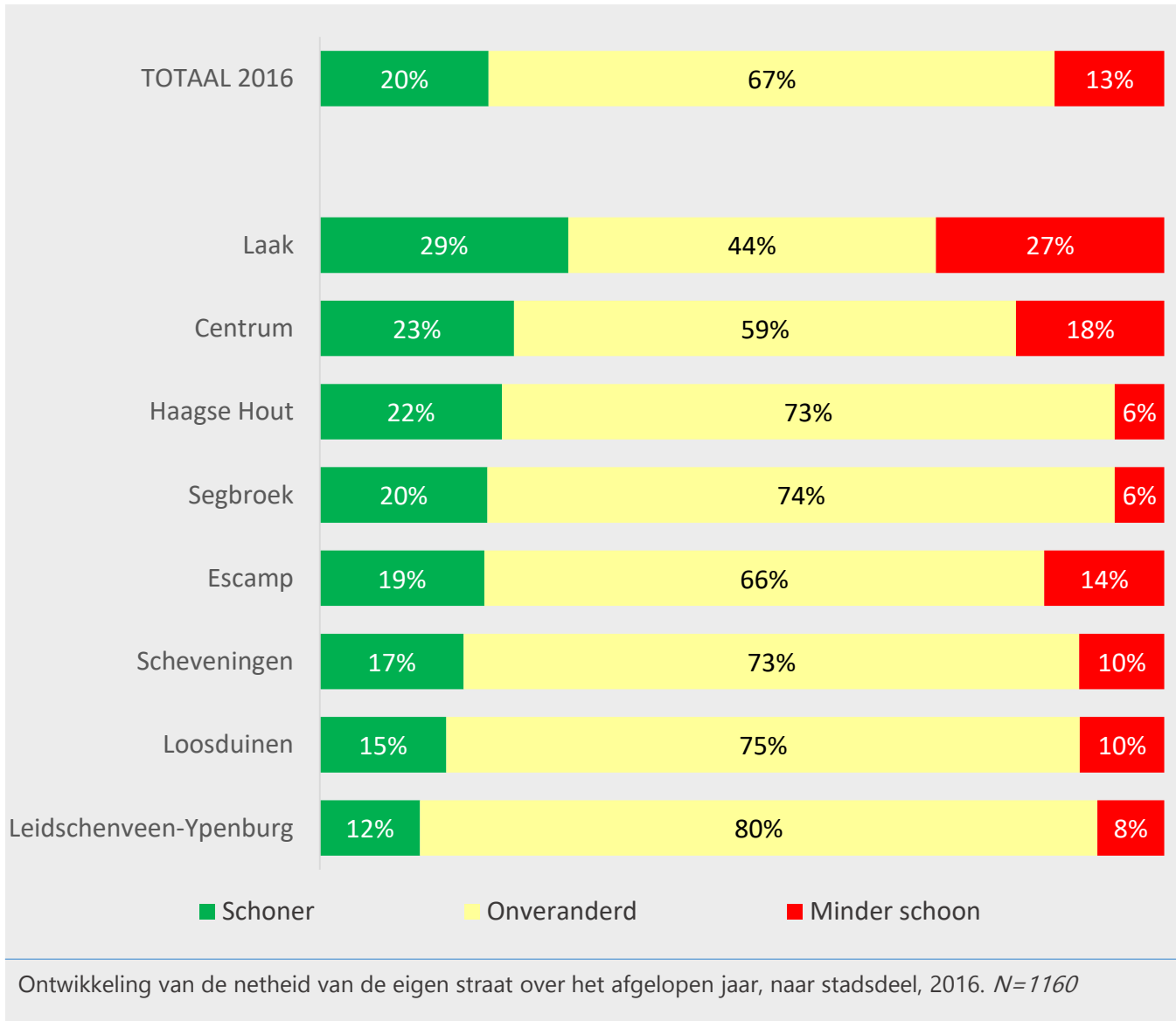
Beoordeling netheid eigen straat, 2016. N=1027-1158

Respondenten zijn positief over aspecten die de netheid van hun straat bepalen. Bewoners zijn positief over het vegen door buurtserviceteams (48% uitstekend of goed), het vegen met bezems en veegwagens (47%) en over het onderhoud door bewoners rond het eigen huis (45%).

Over de mate waarin de straat vrij is van hondenpoep zijn de meningen het meest verdeeld: 41% beoordeelt de mate waarin de eigen straat vrij is van hondenpoep als matig tot slecht; 33% vindt dit goed tot uitstekend. Een derde is ontevreden over de hoeveelheid zwerfvuil (33% matig tot slecht) en onkruid (29%). Het aandeel inwoners dat vindt dat de straat vrij is van zwerfvuil en onkruid is echter wel groter dan het aandeel inwoners dat het hier minder tevreden over is.

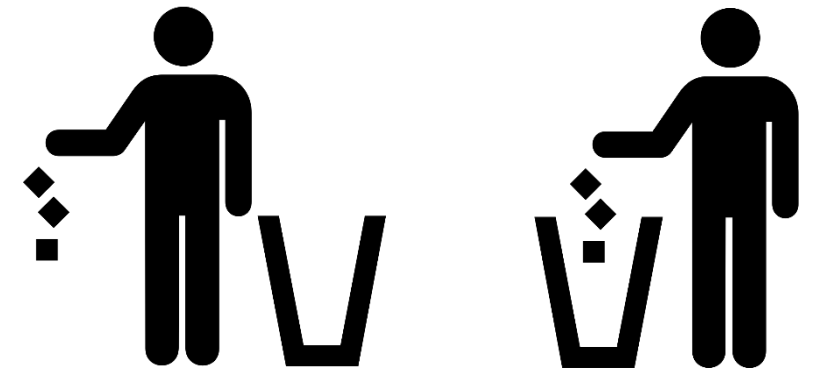
In Haagse Hout worden de diverse aspecten wat positiever beoordeeld dan in de andere stadsdelen. In Escamp en Laak wordt de netheid van de eigen straat over het algemeen juist negatiever beoordeeld.

Ontwikkeling van netheid eigen straat

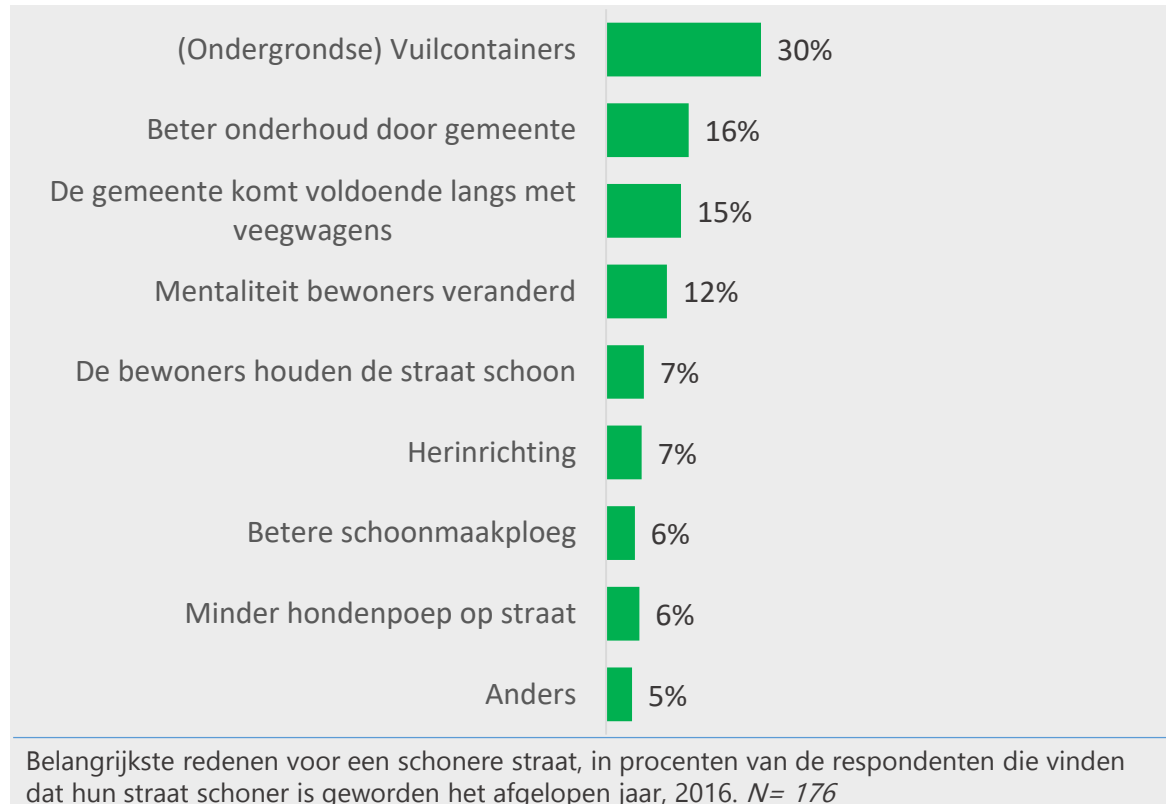

Bijna negen op de tien inwoners vinden dat de straat schoner is geworden of dat de netheid hetzelfde is gebleven (87%). Circa één op de tien is juist van mening dat het minder schoon is geworden (13%).

Respondenten uit Laak (29%), Centrum (23%) en Haagse Hout (22%) zijn iets positiever dan gemiddeld hierover, respondenten uit Leidschenveen-Ypenburg (12%) en Loosduinen (15%) juist iets minder.

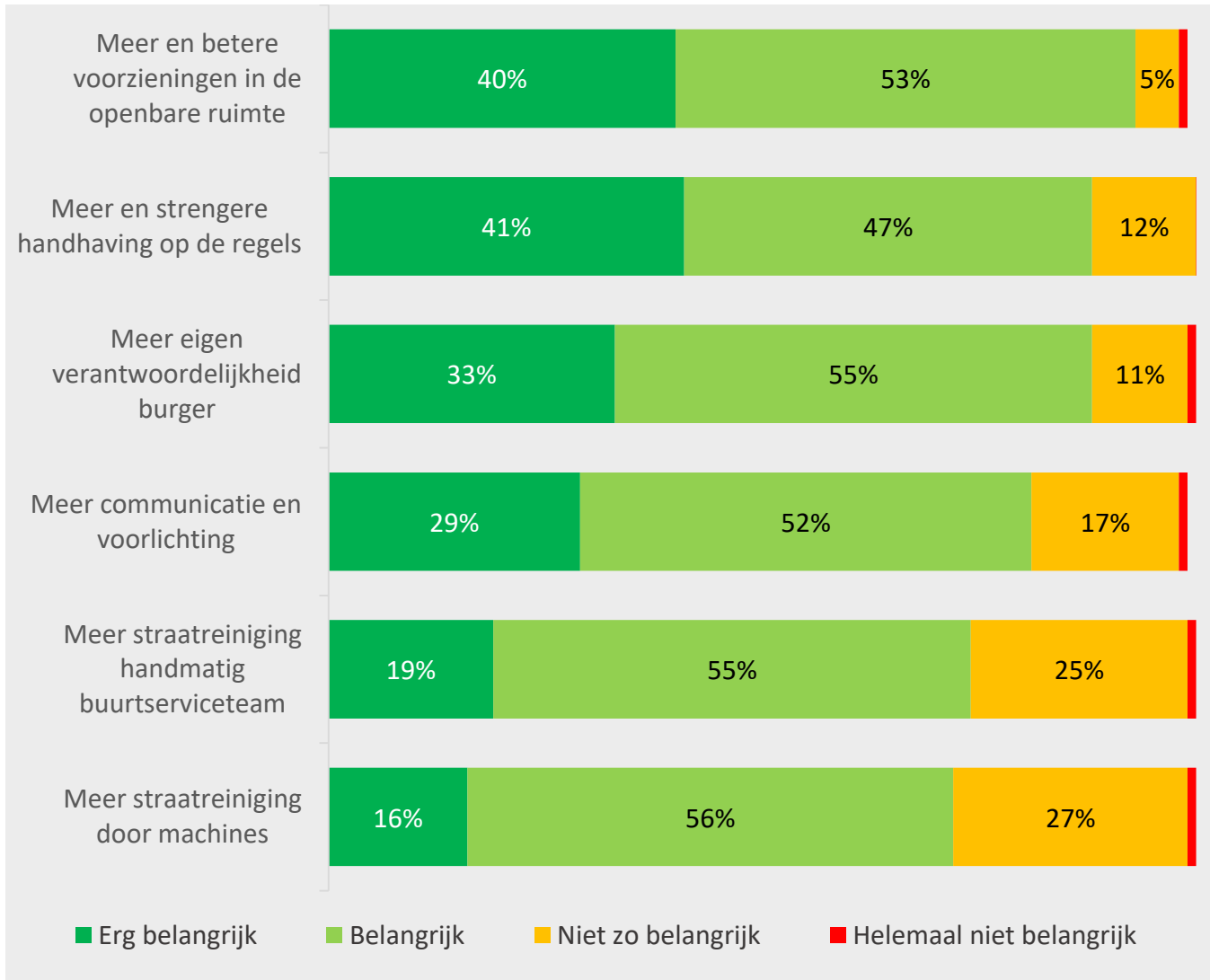
Invloeden op de netheid van de straat

De belangrijkste reden waarom de straat het afgelopen jaar schoner is geworden is de aanwezigheid van (ondergrondse) vuilcontainers (30%). Ook wordt aangegeven dat het onderhoud door de gemeente beter is geworden (16%) en dat de gemeente voldoende langs komt met veegwagens (15%).

Respondenten die van mening zijn dat het minder schoon is geworden, wijzen vooral op de aanwezigheid van hondenpoep (28%). Ook zwerfvuil (15%) en het gooien van afval op straat door bewoners (12%) worden als redenen genoemd. Volgens inwoners kan dit te maken hebben met de onverschillige houding / slordige mentaliteit van de bewoners (13%).

Belang van verschillende aspecten voor een schonere stad

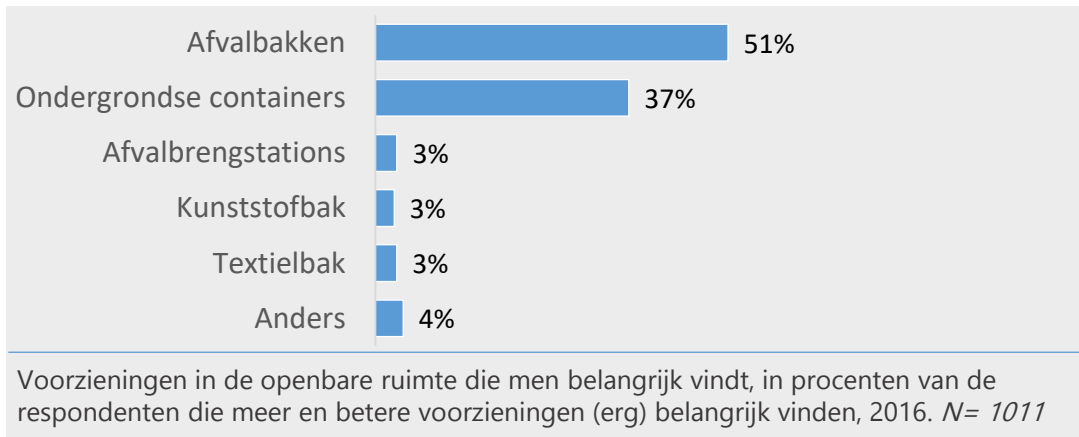
Belang van verschillende aspecten van een schonere stad, 2016. N= 1077-1124

De bewoners van Den Haag is ook gevraagd aan te geven wat belangrijk is voor het krijgen van een schonere stad. De respondenten leggen hierbij de verantwoordelijkheid niet alleen bij de gemeente, maar ook bij zichzelf.

Meer en betere voorzieningen in de openbare ruimte (93% (erg) belangrijk) en meer en strengere handhaving op regels (88%) worden het meest belangrijk gevonden, net als meer eigen verantwoordelijkheid voor de burger (88%). Aan meer straatreiniging wordt iets minder waarde gehecht, meer dan een kwart van de inwoners vindt dit niet zo belangrijk.

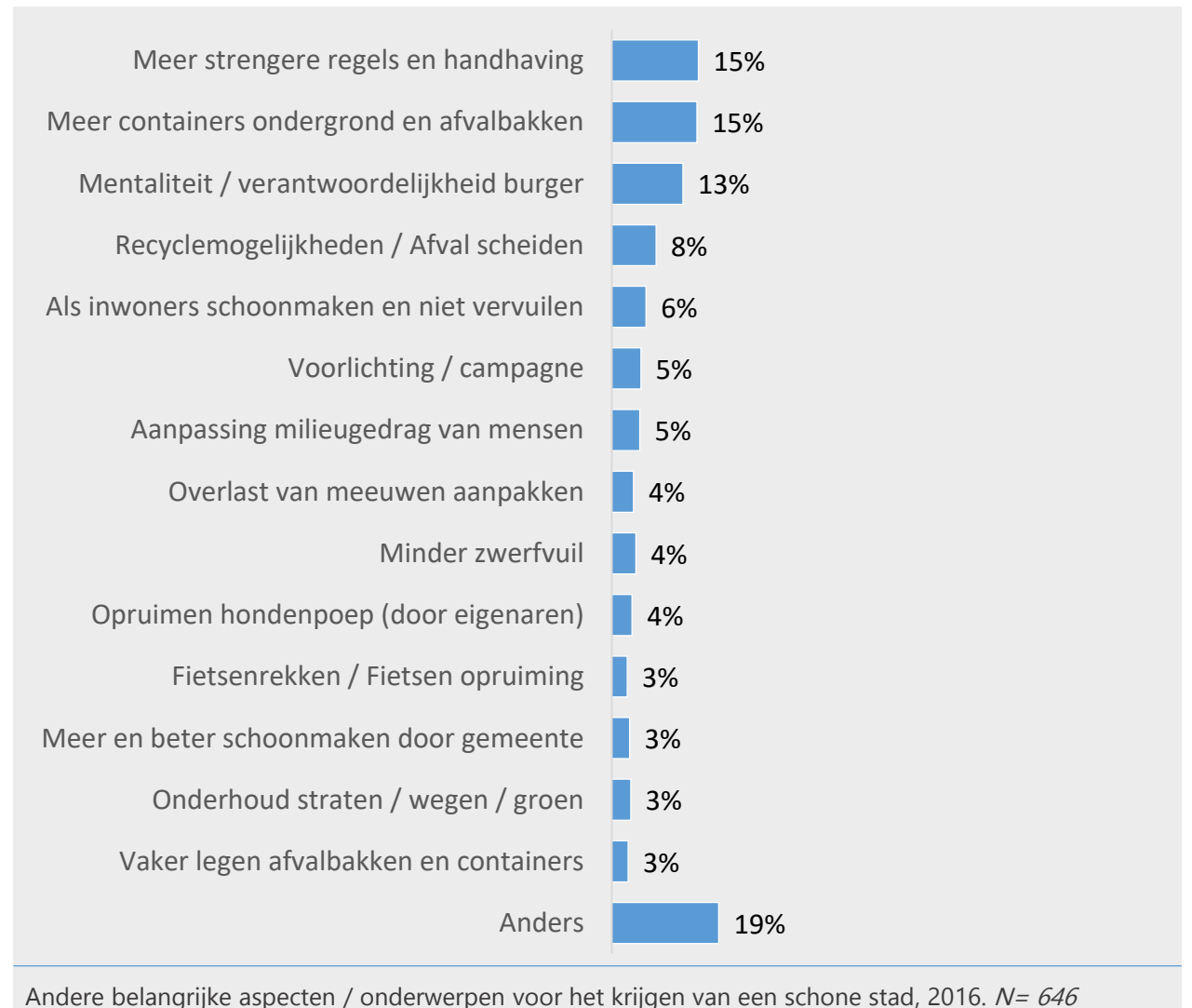

Belangrijke voorzieningen en aspecten voor een schone stad

Respondenten die meer en betere voorzieningen ten behoeve van een schonere stad (erg) belangrijk vinden, wijzen vooral op afvalbakken (51%) en ondergrondse containers (37%).

Aspecten of onderwerpen die respondenten zelf hebben aangedragen voor het krijgen van een schone stad, hebben vooral betrekking op: meer strengere regels en handhaving (15%), meer ondergrondse containers (15%) en een betere mentaliteit van de burger zelf (13%).

Inwonersonderzoek 2016

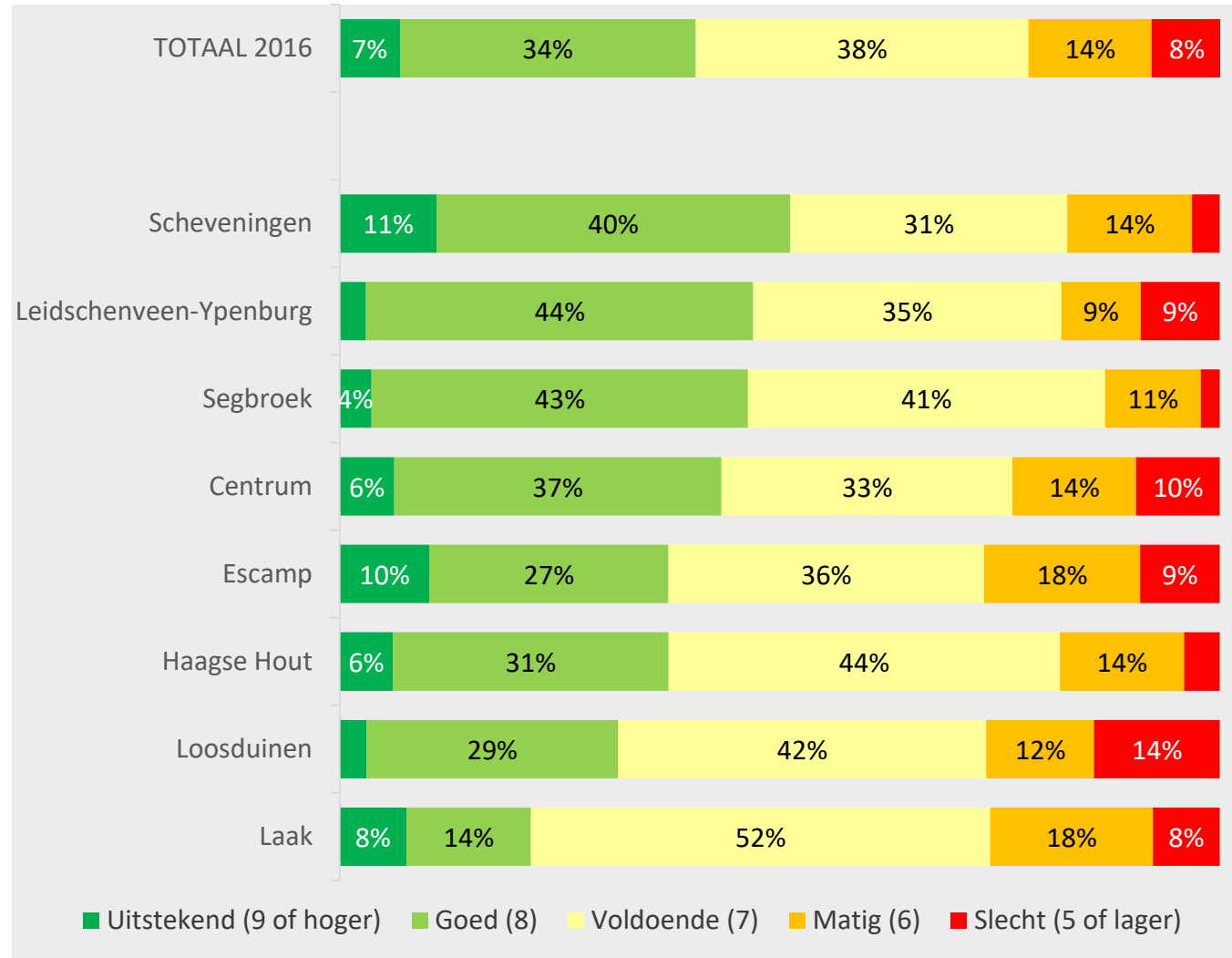
Dienstverlening op straat

Het oordeel over een aantal taken die onder de gezamenlijke verantwoordelijkheid vallen van de Dienst Stadsbeheer en BSD/Deconcentratie vormt het onderwerp van dit hoofdstuk. Hieronder valt een breed pakket aan dienstverlenende taken, waaronder het onderhoud aan straten en wegen, het onderhoud aan de groenvoorziening en het ophalen van huisvuil. Dit zijn zaken waarmee de burger elke dag te maken heeft.

- In het algemeen zijn de bewoners positief gestemd over de dienstverlening van de gemeente op straat. Minimaal twee op de vijf inwoners beoordelen het onderhoud van de straten en wegen, de groenvoorzieningen en fietspaden met een 8 of hoger. Over het ophalen van huisvuil zijn inwoners ook tevreden, gemiddeld beoordelen zij dit met een 7,6. Alleen over de mogelijkheden om afval gescheiden aan te bieden zijn bewoners wat minder te spreken. Twee op de vijf Hagenaren beoordelen dit als matig tot slecht (41%).
- Naar stadsdeel varieert het oordeel enigszins. Zo zijn bewoners van Leidschenveen-Ypenburg boven gemiddeld positief over alle taken van het stadsbeheer (o.a. het ophalen van het huisafval en onderhoud van de straten en de wegen). Bewoners van Laak en Centrum zijn juist minder positief hierover.
- De helft van de Hagenaren maakt gebruik van een ondergrondse container voor afval (48%). Daarnaast gebruikt een kwart losse huisvuilzakken (24%) en maakt een vijfde gebruik van een minicontainer (19%).
- De bewoners zijn het meest te spreken over de ondergrondse container en de gedeelde container in een appartementencomplex (7,9). Ook minicontainers (7,7) en bovengrondse containers (7,2) worden met een ruime voldoende beoordeeld. De losse huisvuilzakken worden het minst gewaardeerd (6,9).

Onderhoud straten en wegen

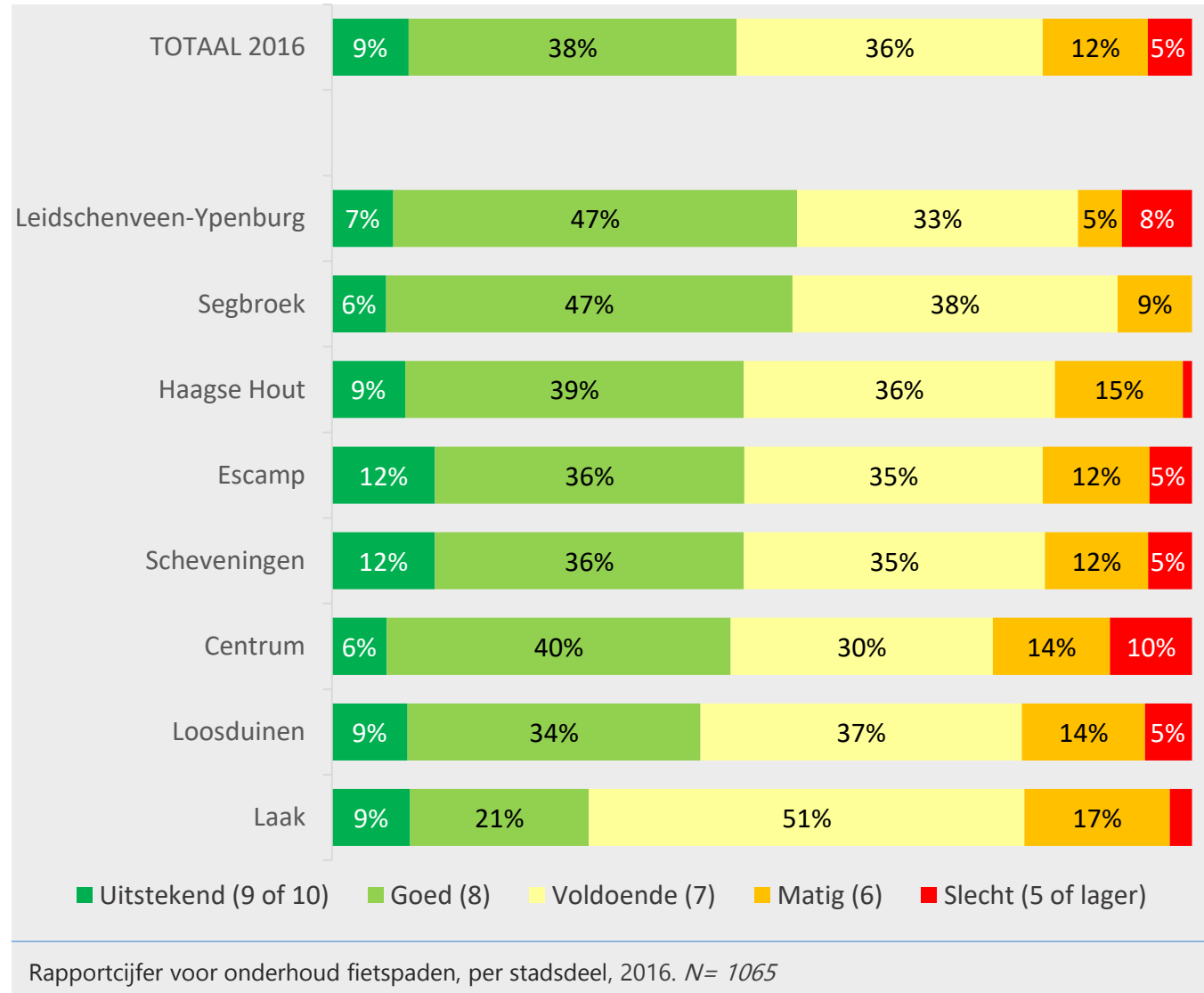
Rapportcijfer voor onderhoud van de straten en wegen, per stadsdeel, 2016. N= 1160

Ongeveer vier op de vijf bewoners van Den Haag beoordelen het onderhoud van staten en wegen als voldoende tot uitstekend (79%). Een vijfde vindt het onderhoud matig tot slecht (22%).

Vooral bewoners van Scheveningen (51% 8 of hoger), Leidschenveen-Ypenburg (47%) en Segbroek (47%) zijn positiever over het onderhoud van de wegen en straten dan bewoners uit andere stadsdelen. In Loosduinen is het aandeel inwoners dat dit met een onvoldoende beoordeelt het grootste (14% 5 of lager).

Onderhoud fietspaden

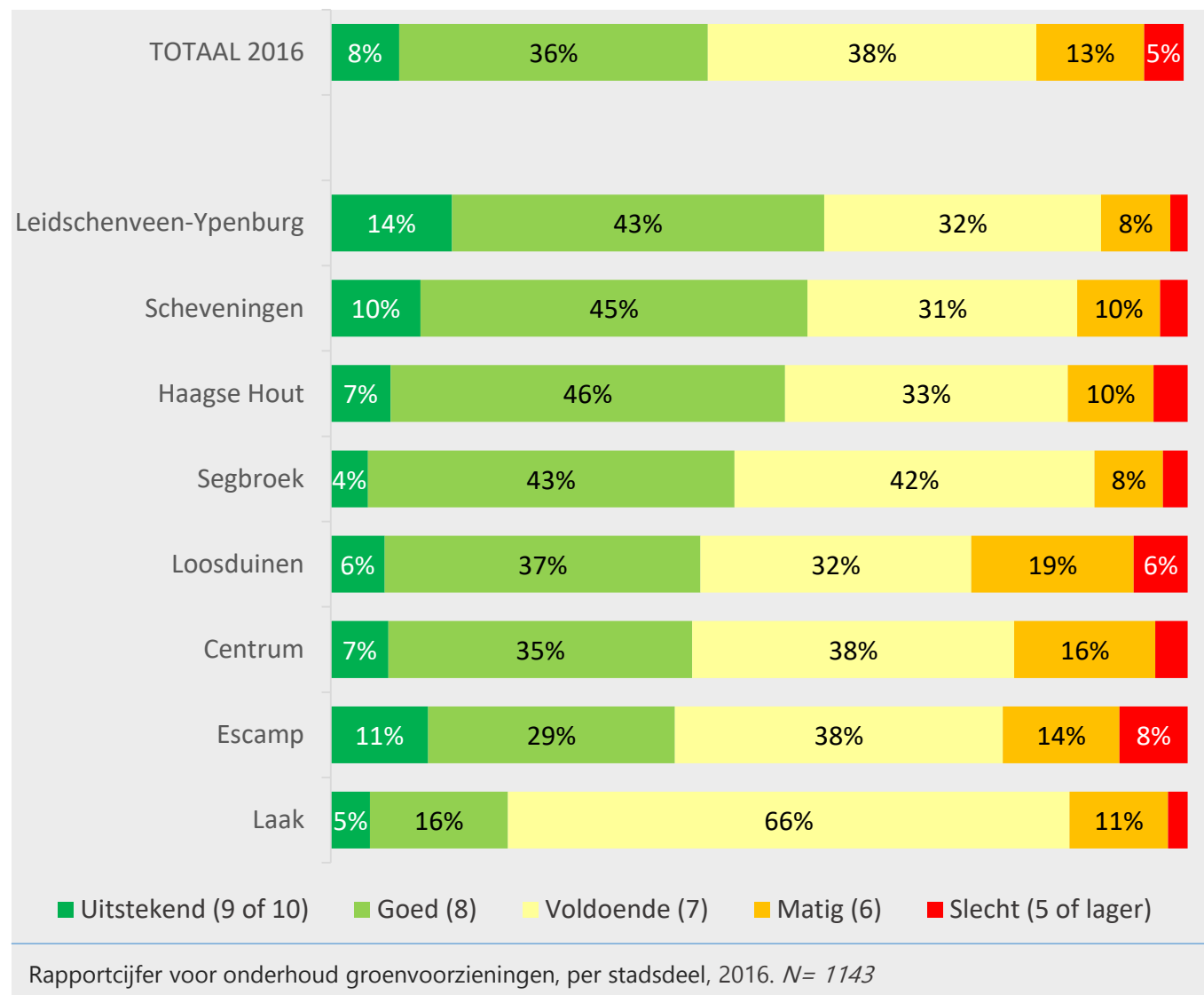

Ongeveer vier op de vijf bewoners van Den Haag beoordelen het onderhoud van de groenvoorzieningen als voldoende tot uitstekend (83%), een vijfde vindt het onderhoud matig tot slecht (17%).

Vooral bewoners van Leidschenveen-Ypenburg (54% 8 of hoger) en Segbroek (53%) zijn positiever over het onderhoud van fietspaden dan bewoners uit andere stadsdelen. Het aandeel respondenten dat het onderhoud matig tot slecht vindt, is hoger in Centrum (24%), een tiende beoordeelt het onderhoud van fietspaden met een onvoldoende (10% 5 of lager).

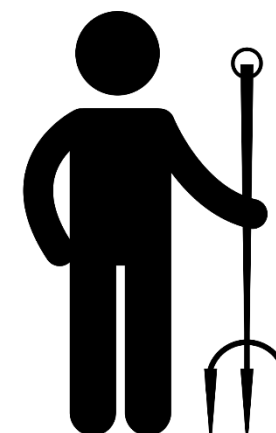

Onderhoud groenvoorzieningen

Ongeveer vier op de vijf bewoners van Den Haag beoordelen het onderhoud van de groenvoorzieningen als voldoende tot uitstekend (82%), een vijfde vindt het onderhoud matig tot slecht (18%).

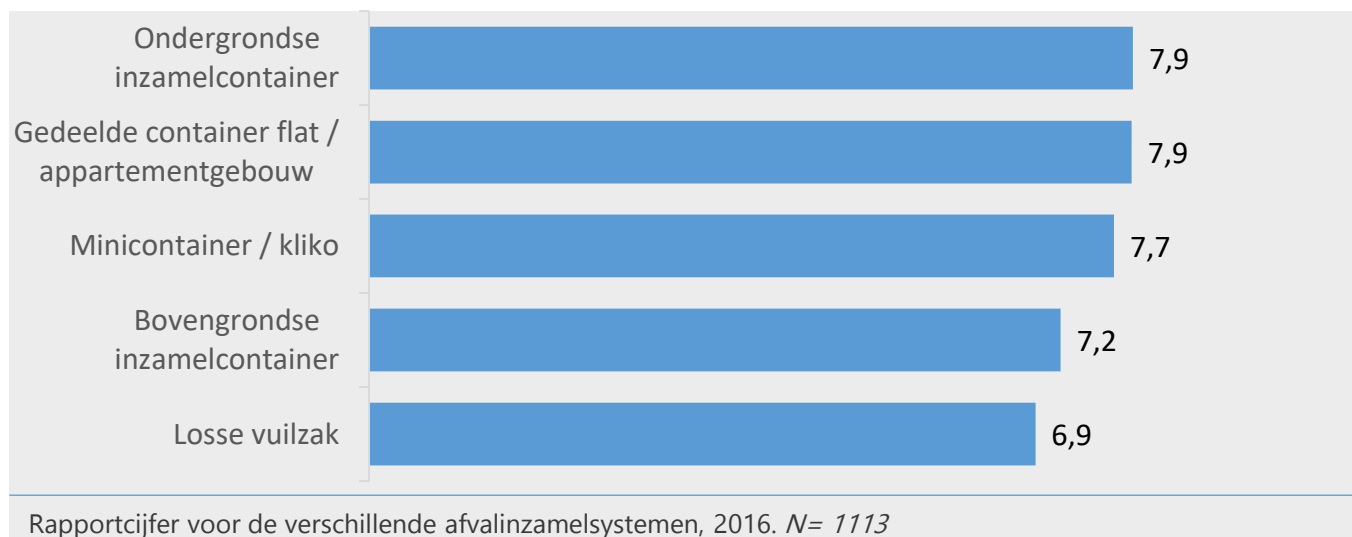
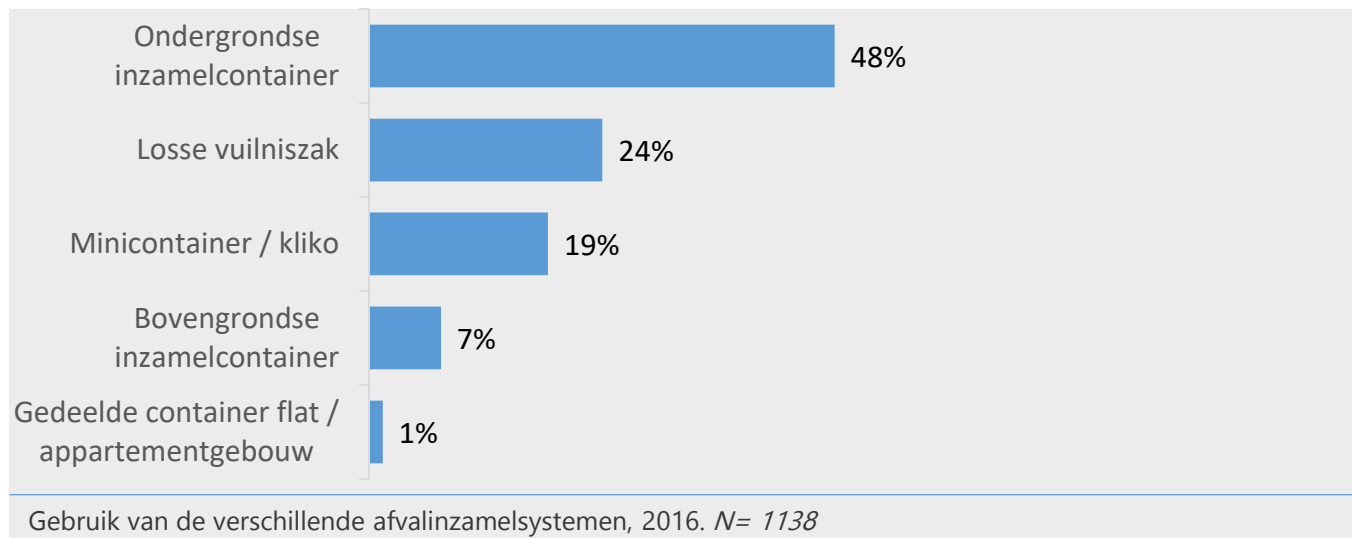
Vooraf bewoners van Leidschenveen-Ypenburg (57% 8 of hoger), Scheveningen (55%) en Haagse Hout (53%) zijn positiever over het onderhoud van de groenvoorzieningen dan bewoners uit andere stadsdelen. Het aandeel respondenten dat het onderhoud matig tot slecht vindt, is hoger in Loosduinen (25%).

Gebruik en beoordeling afval-inzamelsystemen

Den Haag

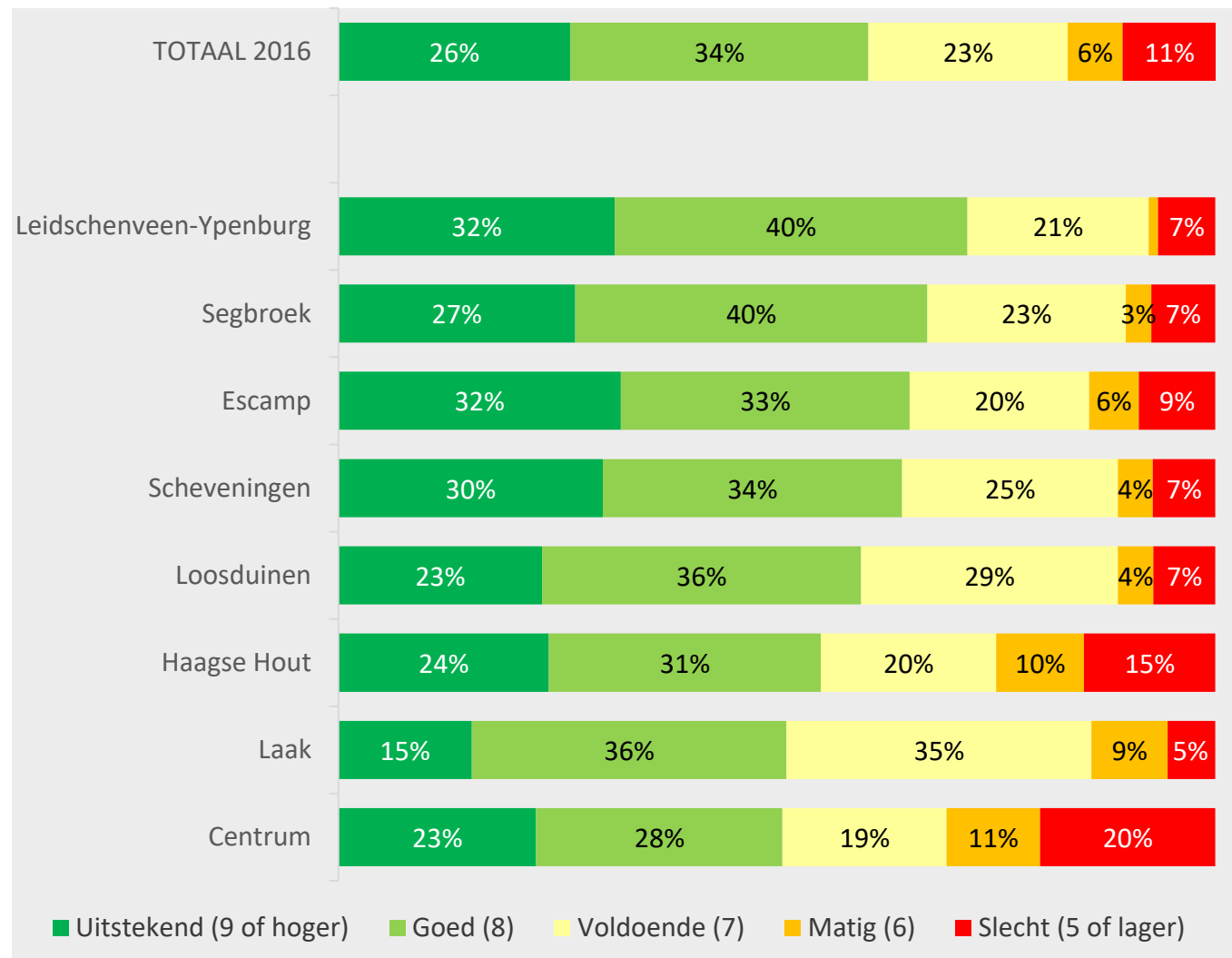
De helft van de Hagenaars maakt gebruik van ondergrondse inzamelcontainers voor het afval (48%). Een kwart gebruikt losse vuilniszakken hiervoor (24%) en een op de vijf gebruikt een minicontainer of klike (19%). Slechts een klein deel van de bewoners maakt gebruik van bovengrondse containers (7%).

Gemiddeld worden de diverse afvalinzamelsystemen beoordeeld met een 7,6. De ondergrondse inzamelcontainer en gedeelde container in een appartementencomplex worden het hoogste beoordeeld (7,9). De losse vuilniszak krijgt het laagste rapportcijfer (6,9).

Ophalen huisvuil

Den Haag

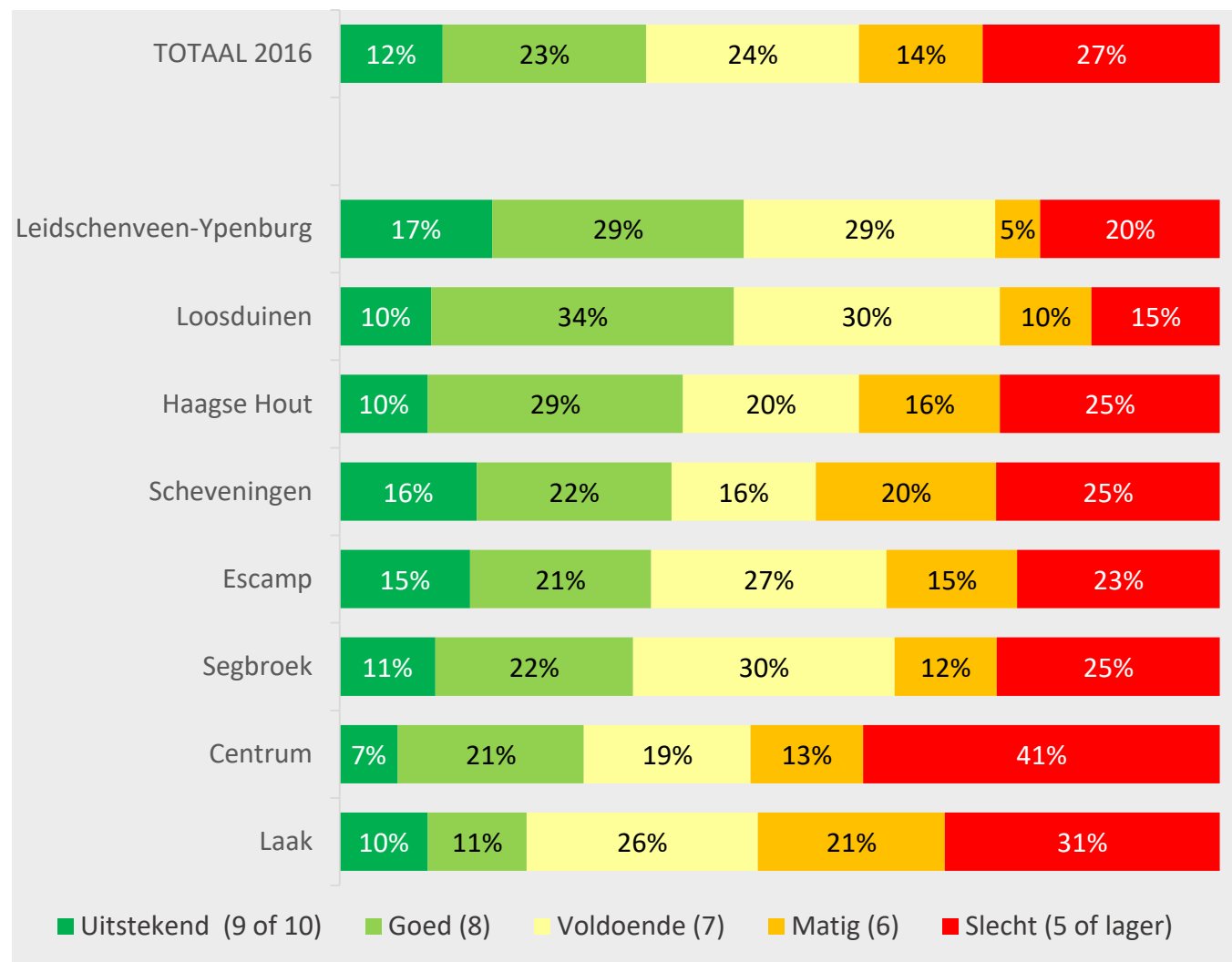
Rapportcijfer voor ophalen van huisvuil, per stadsdeel, 2016. N=1144

Het inzamelsysteem voor afval wordt gemiddeld met een 7,6 beoordeeld. Vier op de vijf bewoners van Den Haag beoordelen het ophalen van het huisvuil als voldoende tot uitstekend (83%). Een op de vijf is hier minder tevreden over (17% matig tot slecht), 11% van hen beoordeelt het ophalen met een onvoldoende (5 of lager).

Met name bewoners van Leidschenveen-Ypenburg (72% 8 of hoger) en Segbroek (67%) zijn positiever over het ophalen van huisvuil dan bewoners uit andere stadsdelen. Bewoners van Centrum zijn hierover juist minder positief gestemd: 20% van de respondenten beoordeelt dit met een onvoldoende (5 of lager).

Mogelijkheden afvalscheiding

Rapportcijfer voor mogelijkheden afvalscheiding, per stadsdeel, 2016. N= 1104

De mogelijkheden tot afvalscheiding worden gemiddeld met een 6,4 beoordeeld. De tevredenheid verschilt sterk tussen de Haagse inwoners. Aan de ene kant beoordelen drie op de vijf Hagenaren de mogelijkheden tot afvalscheiding als voldoende tot uitstekend (59%), aan de andere kant zijn twee op de vijf Hagenaren hier minder tevreden over (41% matig tot slecht). Een kwart beoordeelt de mogelijkheden met een onvoldoende (27% 5 of lager).

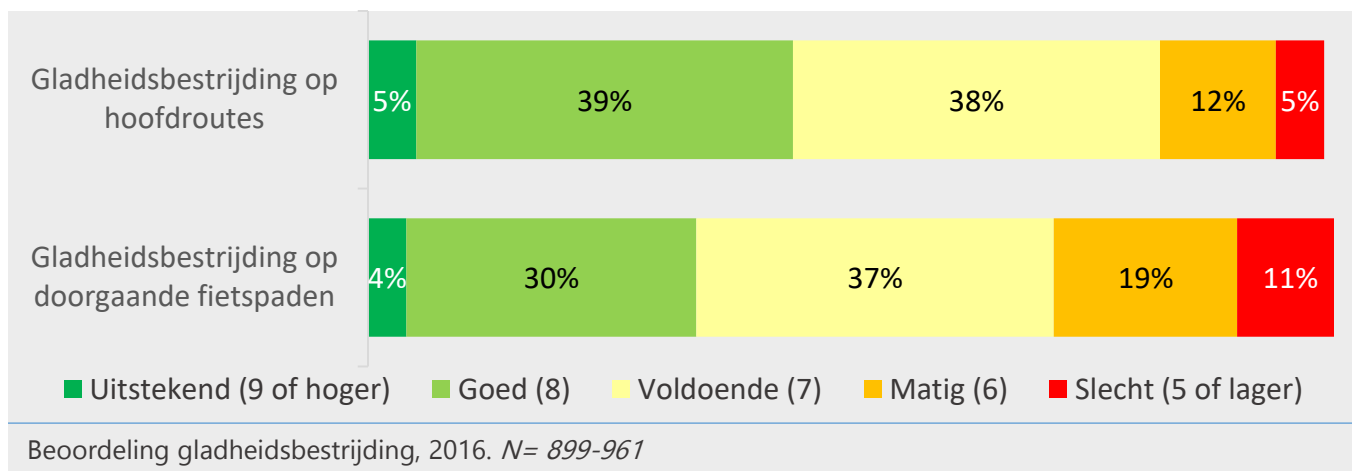
Bewoners van Leidschenveen-Ypenburg (46% 8 of hoger) en Loosduinen (44%) zijn positiever over de mogelijkheden voor afvalscheiding dan bewoners uit andere stadsdelen. Bewoners van Centrum (54% 6 of lager) en Laak (52%) zijn hierover juist minder positief gestemd, de helft van de inwoners beoordeelt dit als matig tot slecht. In Centrum geven twee op de vijf inwoners een onvoldoende voor de mogelijkheden voor afvalscheiding (41% 5 of lager).

Gladheidsbestrijding

Den Haag

Meer dan vier op de vijf Hagenaren beoordelen de gladheidsbestrijding op hoofdwegen als voldoende tot uitstekend (82%). Eén vijfde is hier wat minder tevreden over (17% matig tot slecht). De gladheidsbestrijding wordt door 5% beoordeeld met een onvoldoende (5 of lager). In Haagse Hout ligt dit aandeel wat hoger (13%).

De mening van Hagenaren over de gladheidsbestrijding op doorgaande fietspaden verschilt. Meer dan twee derde van de inwoners beoordeelt dit als voldoende tot uitstekend (71%), een zelfde aandeel is hier wat minder over te spreken (30% matig tot slecht). Een op de tien beoordeelt de gladheidsbestrijding op doorgaande fietspaden met een onvoldoende (11% 5 of lager), dit aandeel ligt hoger in Haagse Hout (17%).

Voor een juiste interpretatie van de uitkomsten van het inwonersonderzoek is een aantal toelichtingen en kanttekeningen relevant:

- Tot en met 2013 zijn de gegevens verzameld via de Stadsenquête Den Haag. Daarvoor werd gebruik gemaakt van een steekproef van inwoners. De inwoners in de steekproef werden per brief uitgenodigd om online of telefonisch aan de stadsenquête mee te werken. De respons daalde geleidelijk waardoor de selectiviteit in de respons toenam.
- In 2014 en 2015 is er voor gekozen om de gegevens te verzamelen via het Haagse Stadspanel. Ook het Stadspanel is echter een selectieve groep inwoners. Verondersteld mag immers worden dat zich voor het stadspanel vooral Hagenaars melden die interesse hebben in wat er in de woonomgeving en de gemeente gebeurt en bereid zijn om mee te denken met de gemeente. Zij zijn daardoor meer betrokken bij activiteiten in de stad en beter geïnformeerd over de stad en het beleid dat de gemeente uitvoert. Ten opzichte van 2013 was daarom voor veel vraagblokken sprake van een trendbreuk.
- Voor 2016 is de beleidsafdelingen de keus voorgelegd om de gegevens te verzamelen via het Stadspanel of via de traditionele methode. Voor de meeste vraagblokken is gekozen voor de willekeurige steekproef van inwoners, om een optimale respons te verkrijgen. Voor enkele vraagblokken wordt het Stadspanel ingezet. Daarnaast is Stadsenquête Den Haag qua thema's sterk ingeperkt en worden vanaf 2016 deelonderzoeken uitgevoerd vanuit de diensten van de gemeente: onderzoek Sociaal Domein (OCW), onderzoek Publiekszaken (PZ), onderzoek Ruimtelijk-Economisch Domein (DSO) en onderzoek Fysiek Domein (DSB). 2016 is daarmee een nieuw startjaar.
- Om voornoemde redenen en de beperkingen in de vergelijkingsmogelijkheden is besloten om in de rapportage alleen de uitkomsten van 2016 te vermelden. Vanaf 2017 kunnen weer trends worden weergegeven, mits de methodiek wordt gehandhaafd.

Onderzoeksmethode

De gemeente Den Haag peilt jaarlijks de mening van inwoners over diverse maatschappelijke onderwerpen. In 2016 zijn in opdracht van de verschillende gemeentelijke diensten vier onderzoeken uitgevoerd: Sociaal Domein, Publiekszaken, Ruimtelijk-Economisch Domein en Fysiek Domein. Het onderwerp Betrokkenheid bij Bestuur is opgenomen in het onderdeel Publiekszaken. Voor elk deelonderzoek is een willekeurige steekproef getrokken onder Hagenaars van 16 jaar en ouder. Omwille van een optimale respons hebben de inwoners op verschillende manieren (online, op papier en telefonisch) aan het onderzoek mee kunnen werken. Door verschillende enquêteermethoden te combineren, wordt een zo representatief mogelijk deel van de bevolking bereikt. Zeker bij sociale beleidsthema's is het van belang om ook inwoners te bereiken die niet uit zichzelf aan onderzoek meedoen. Daarom bellen we nog na.

De Hagenaars in de steekproef hebben een aankondigingsbrief gekregen waarin de werkwijze van het inwonersonderzoek is omschreven. In de brief is een persoonlijke inlogcode opgenomen, waarmee de respondent toegang kon krijgen tot de online-enquête. Tevens is een antwoordkaart meegestuurd voor de aanvraag van een schriftelijke vragenlijst. Na twee weken is een herinneringsbrief gestuurd aan de mensen die de vragenlijst nog niet via internet hadden ingevuld of een schriftelijke vragenlijst hadden opgevraagd. In deze brief is de telefonische enquête aangekondigd. Mensen die thuis niet de beschikking hebben over internet of die liever telefonisch geënquêteerd wilden worden, konden via de helpdesk van Dimensus een (mobiel) telefoonnummer doorgeven, zodat zij toch aan het onderzoek konden deelnemen. Hagenaars van allochtone afkomst hadden de mogelijkheid om het interview (telefonisch) te laten afnemen in een andere taal, waaronder Turks, Arabisch/Berbers of Engels. Deze interviews zijn uitgevoerd door tweetalige interviewers.

Dimensus

■ Wilhelminasingel 1a | 4818 AA Breda | t. 076-515 03 04 | f. 076-515 13 88 | info@dimensus.nl | www.dimensus.nl

Vragenlijst

De vragenlijst bestaat uit vraagblokken (hoofdstukken) die door de diensten en afdelingen van de gemeente Den Haag zijn samengesteld. Een groot deel van de vragenlijst wordt ieder jaar of elke twee jaar herhaald. Op verzoek van de diensten en afdelingen kunnen aanvullende vragen of nieuwe vraagblokken worden toegevoegd. De vragenlijst mag niet te lang zijn om irritatie bij de respondent te voorkomen. Jaarlijks wordt de vragenlijst met de diensten en afdelingen besproken om na te gaan of deze nog voldoet. De enquête bevat ook een aantal standaard sociaal-demografische en economische profielvragen.

Steekproef, respons en weging

Voor de Inwonersenquête Fysiek Domein is uit de Basisregistratie Personen (BRP) een willekeurige steekproef getrokken van 5.300 Hagenaars van 16 jaar en ouder, evenredig verdeeld over de 8 stadsdelen. Dit bestand is door Dimensus verrijkt met zoveel mogelijk opvraagbare telefoonnummers. Na aftrek van de ruis in het bestand (inwoners die om verschillende redenen niet mee konden doen aan de enquête) bleef een netto steekproef over van 5.039. Daarvan hebben 1.314 Hagenaars aan het onderzoek meegewerkt, een respons van 26%. De meeste respondenten hebben de enquête online ingevuld (62%), 6% heeft een schriftelijke vragenlijst ingevuld en één op de drie enquêtes (32%) is telefonisch afgenomen.

Deze respons is voldoende om op gemeenteniveau uitspraken te kunnen doen en in te kunnen zoomen op of verschil aan te geven tussen groepen bewoners (bijv. naar geslacht, leeftijd, stadsdeel en opleiding). De uitkomsten zijn gewogen op geslacht, leeftijd en stadsdeel. Bij deze korte rapportage hoort een tabellenboek met alle (gewogen) uitkomsten, naar deelpopulatie. De cijfers in de rapportage en het tabellenboek kunnen kleine afwijkingen vertonen als gevolg van weging en afrondingen.

Dimensus

■ Wilhelminasingel 1a | 4818 AA Breda | t. 076-515 03 04 | f. 076-515 13 88 | info@dimensus.nl | www.dimensus.nl

Representativiteit en betrouwbaarheid

Representativiteit

Om uitspraken te doen over de gehele doelpopulatie moet de steekproef qua opbouw de werkelijke doelpopulatie zoveel mogelijk benaderen. Om dit te bereiken, is bij het trekken van de steekproef rekening gehouden met de verdeling van de bevolking naar stadsdeel en leeftijd. Hierbij moet worden opgemerkt dat een volledig representatieve steekproef een "illusie" is, omdat een steekproef dan op alle denkbare variabelen gelijk moet zijn aan de populatie en veel variabelen moeilijk "beïnvloedbaar of controleerbaar" zijn. Zo zullen mensen die zich betrokken voelen bij de stad en mensen die geïnteresseerd zijn in informatie eerder aan een enquête deelnemen. Omgekeerd zijn er mensen, vaak met een lagere opleiding, waar de drempel om aan een dergelijk onderzoek mee te werken, veel hoger is. De profielvragen zijn ook gebruikt om de enquête-uitkomsten te kunnen wegen op basis van een aantal sleutelvariabelen. Zo zijn de gegevens per deelenquête gewogen naar stadsdeel, leeftijd en geslacht. In de rapportage zijn uitsluitend de resultaten na weging opgenomen.

Betrouwbaarheid en nauwkeurigheidsmarges

Door middel van het enquêteren van een steekproef van de bevolking zijn niet alleen uitspraken te doen over degenen die geënquêteerd zijn, maar ook over de hele populatie waaruit die steekproef is getrokken. Hierbij geldt wel een bepaalde nauwkeurigheidsmarge. Doorgaans wordt bij het berekenen van deze marges uitgegaan van 95% betrouwbaarheid. Dit betekent dat als het onderzoek 100 maal herhaald wordt, 95 keer een waarde gevonden wordt die in het berekende interval valt (zie bijbehorende tabel).

Voorbeeld: Als van 300 respondenten de helft kiest voor een bepaald antwoord (50% antwoordt bevestigend op een bepaalde vraag), dan is het nauwkeurigheidinterval in de populatie 5,6%. Dat wil zeggen dat in 95 van de 100 keer de werkelijke waarde in de populatie ligt tussen 44,4% en 55,6%. Antwoordt 90% bevestigend op een bepaalde vraag dan ligt de waarde in de populatie tussen 86,6% en 93,4%. Het nauwkeurigheidinterval is dan + of - 3,4%. In dit rapport worden de gevonden percentages na weging weergegeven en niet de daarbij horende nauwkeurigheidintervallen omdat dit het rapport onleesbaar zou maken. Wel is in de bij het rapport horende tabellenboeken aangegeven op welk absoluut aantal respondenten het resultaat is gebaseerd. Met behulp van de navolgende tabel kunnen de bijbehorende marges worden afgelezen.

Dimensus

■ Wilhelminasingel 1a | 4818 AA Breda | t. 076-515 03 04 | f. 076-515 13 88 | info@dimensus.nl | www.dimensus.nl

Representativiteit en betrouwbaarheid

aantal respondenten = N	<u>gevonden percentage in de steekproef</u>					
	5% of 95%	10% of 90%	20% of 80%	30% of 70%	40% of 60%	50%
50	6,0	8,3	11,1	12,7	13,6	13,9
75	4,9	6,8	9,1	10,4	11,1	11,3
100	4,3	5,9	7,8	9,0	9,6	9,8
200	3,0	4,2	5,5	6,3	6,8	6,9
300	2,5	3,4	4,5	5,2	5,5	5,6
400	2,1	2,9	3,9	4,5	4,8	4,9
500	1,9	2,6	3,5	4,0	4,3	4,4
600	1,7	2,4	3,2	3,7	3,9	4,0
700	1,6	2,2	3,0	3,4	3,6	3,7
800	1,5	2,1	2,8	3,2	3,4	3,4
900	1,4	2,0	2,6	3,0	3,2	3,3
1000	1,4	1,9	2,5	2,8	3,0	3,1
1500	1,1	1,5	2,0	2,3	2,5	2,5

De mate van nauwkeurigheid neemt af naarmate het aantal respondenten kleiner is. Een en ander is vooral van belang als de vraag slechts door een beperkt aantal respondenten is beantwoord of als de resultaten worden uitgesplitst naar een aantal variabelen, waardoor er per onderverdeling een gering aantal respondenten resteert. Als het aantal respondenten klein is zijn de antwoorden niet verder uitgesplitst naar kenmerken.

Door de opmars van het internetgebruik verandert jaarlijks de verhouding tussen telefonische enquêtes en enquêtes via internet in de respons. De ontwikkeling in deze verhouding kan van invloed zijn op de uitkomsten van het onderzoek. Dat komt enerzijds omdat de kenmerken van de respondenten verschillen: met name mannen, jongeren, werkenden en hoger opgeleiden vullen de enquête vaker via internet in, terwijl in verhouding meer vrouwen, ouderen, niet-werkenden en lager opgeleiden worden bereikt via een telefonische enquête. Een tweede mogelijk effect van de toename van internetenquêtes is dat met name beoordelvingsvragen via internet minder "sociaal wenselijk" worden beantwoord dan telefonisch.

Dimensus

■ Wilhelminasingel 1a | 4818 AA Breda | t. 076-515 03 04 | f. 076-515 13 88 | info@dimensus.nl | www.dimensus.nl

	Sociaal domein		Publiekszaken		Fysiek Domein		Ruimtelijk-Economisch domein	
	Vóór weging	Na weging	Vóór weging	Na weging	Vóór weging	Na weging	Vóór weging	Na weging
Den Haag	1285	1285	1207	1195	1314	1315	1200	1188
Loosduinen	177	118	142	101	177	120	167	110
Escamp	263	293	239	275	254	299	214	273
Segbroek	180	153	174	144	182	157	170	143
Scheveningen	171	139	148	131	173	142	158	130
Centrum	202	258	187	243	174	264	203	241
Laak	53	104	58	98	64	105	44	85
Haagse Hout	130	110	152	104	168	115	149	103
Leidschenveen-Ypenburg	109	110	107	101	122	112	95	102

Vraagblokken in de onderzoeken:

* Sociaal Domein: Buurthuizen; Cultuurparticipatie; Huiselijk geweld; Integratie; Jeugd/CJG; Mantelzorg; Sociale contacten; Sportdeelname; Vrijwilligerswerk

* Publiekszaken: Betrokkenheid bij het gemeentebestuur; (Digitale) dienstverlening; Graffitibeleid; Dienstverlening op straat; Openbaar Groen; Stadsdeelorganisatie; De Stadsrant; Speelvoorzieningen; Schone Straat

* Fysiek Domein: Archeologie; Financiële situatie; Hondenbeleid; Handhaving; Openbare verlichting; Overlast water; Stadsboerderijen

* Ruimtelijk-Economisch Domein: Bereikbaarheid stad en wijk; Binnenstad; Vervoerswijzekeuze; Wonen

In de bovenstaande tabel is de respons (abs) per stadsdeel weergegeven voor de vier verschillende domeinen, ongewogen en na correctie door weging. Met name in Laak blijft de respons in absolute zin achter bij de andere stadsdelen. Bij de interpretatie van de uitkomsten voor Laak moet hiermee rekening worden gehouden. Het vraagblok "economie" is in alle vier de vraagblokken meegenomen. Voor de vraagblokken "GGD" en "Zwembaden en Sporthallen" is gebruik gemaakt van het Haagse Stadspanel; 1.995 mensen uit het stadspanel hebben deze vragen beantwoord.

Kenmerken van de respondenten: onderzoek Fysiek Domein (vóór weging)

